

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 5/376 | GODINA XXXVI | CIJENA 10 KN

SVIBANJ 2017.

O moj Isuse, oprosti nam naše grijehe!

Poštovani čitatelji,

bližimo se kraju najljepšeg mjeseca u godini, mjeseca svibnja, u kojemu je na osobit način ove godine obilježena Gospa Fatimska, u čemu nastoji imati udjela i ovaj broj. Pred nama je mjesec lipanj, također, prebogat važnim blagdanima i događajima koji žele razbudit i oživjeti duh vjere u svim našim zajednicama i u svakom od nas. Važno mjesto u ovom vremenu zauzima blagdan Duhova, Nedjelje Pedesetnice, blagdan kojemu mi vjernici možda i ne dajemo dostatno značenje iako volimo reći da je to blagdan i rođendan Crkve. Dakako, to je trenutak kad se Crkva doista predstavila svijetu, kad je izašla iz skrovitosti i straha i hrabro posvjedočila vjeru u Isusa Krista, uskrsla od mrtvih. Sv. Luka u Djelima apostolskim svjedoči da su apostoli primivši Duha Svetoga, koji je sišao na njih u obliku ognjenih jezika, hrabro naviještali vjeru predvođeni Petrom, i to tako da ih je svatko od različitih naroda mogao razumjeti i čuti na svome jeziku. Vjerujemo da su upravo hrabrost, stav i odlučnost apostola, nadahnuti Duhom Svetim, doprinijeli tome da su ih mnogi

mogli razumjeti i da je već toga dana bilo veliko mnoštvo onih koji su željeli primiti krštenje u ime uskrsloga Isusa Krista. Lijepo je to svjedočanstvo čuti svaku godinu ponovno na ovaj lijepi blagdan. Ali i ove se godine moramo pitati svjedočimo li mi danas vjeru u Isusa Krista uskrsnuloga na taj način. Kako to da nam se danas događa da se ne razumijemo, čak ni u svojoj kući, ni u svojoj zajednici iako govorimo istim jezikom? I danas se moramo pitati sličimo li možda mi više kuli babilonskoj gdje nitko nikoga ne razumije jer je obustavljen projekt izgradnje kule. Govorimo li danas jezikom kule babilonske, to jest jezikom oholosti, zavisti, samohvale i sebičnosti ili ćemo pokušati govoriti jezikom Duha Svetoga, a to je jezik ljubavi, poštovanja, strpljivosti i razumijevanja? To ne ovisi uvijek o nekim vanjskim okolnostima, već prije svega ovisi o nama, koji znamo kako smo mi Crkva i pozvani smo tu Crkvu izgrađivati na pravi način, dakako, ne samo riječju, već smo posebno pozvani progovoriti svojim djelima. Možda ćemo se ipak, ako budemo krenuli od sebe, malo bolje razumjeti barem s onima s kojima živimo i s kojima dijelimo trenutke svoga života.

Još jedan lijepi blagdan daje pečat ovom vremenu, a to je blagdan Tijelova, blagdan Presvetog Tijela i Krvi Kristove. I to je izvanredna prilika da ponovno zahvalimo Bogu na daru Euharistije. Da izrazimo zahvalnost za Kruh, koji daje život vječni, za vino koje izgrađuje naše zajedništvo, da imamo mogućnost biti dionicima jednoga Kruha, kako svjedoči sv. Pavao. Lijep je običaj da se toga dana organizira svečana

tijelovska procesija po našim mjestima. To činimo kao zahvalu Bogu za sav naš život. Naša je to molitva da Bog snagom Euharistije prati sve naše životne potrebe. Ali to je i znak da mi kršćani ne živimo svoju vjeru samo u crkvama ili u našim domovima. To znači da smo kršćani svugdje gdje god jesmo i gdje živimo i da želimo dati svoj doprinos u izgradnji ovoga svijeta upravo živeći svoju vjeru. Stoga je itekako važno da svi mi koji se osjećamo vjernicima doživimo i taj lijepi običaj tijelovske procesije, ne samo kao jedan lijepi nostalgičan folklor iz nekih prošlih vremena nego ponajviše kao poziv da danas i sutra živimo po uzoru na Isusa Krista jer je to život koji nikada ne prestaje, to je život koji daje smisao svim našim mukama i križevima. Ako pokušamo na taj način živjeti ovaj blagdan, onda će to biti najbolji način da Duh vjere prenesemo na svoju djecu i mlade, kao što su na nas prenijeli naši roditelji. Poštovani čitatelji, mjesec lipanj i ove godine raduje zbog još jednog lijepog događaja, a to je svećeničko redenje u našoj pulskoj katedrali. Zahvaljujući Bogu na daru novih svećeničkih zvanja, kao neprocjenjivu Daru, posebno za našu mjesnu Crkvu, pratimo naše mladomisnike svojim molitvama. I Ladonja će nastojati pratiti taj važan događaj te se pridružuje iskrenim čestitkama mladomisnicima, uz želju da ih Bog, koji ih je i pozvao u svoju službu, prati i vodi u svakom trenutku njihova svećeničkog života svojim blagoslovom. Poštovani čitatelji, neka svima vama i svima vašima budu lijepi i ugodni ovi proljetni dani.

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik:

Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika:

Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilijia Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863,
ladonja@biskupija-porecko-pulsa.hr
ladonja@josipturcinovic.com

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

IBAN HR7023800061147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Gospa Fatimska

Mons. Luc Ravel predvodio svečano euharistijsko slavlje

LURD Svečano euharistijsko slavlje 59. međunarodnog vojnog hodočašća slavljeno je u nedjelju, 21. svibnja, u bazilici sv. Pija X. u Lurd. Na misi koju je u zajedništvu s više od dvije stotine svećenika i dvadeset biskupa predvodio apostolski administrator francuske vojne biskupije mons. Luc Ravel sudjelovalo je oko 12 500 tisuća hodočasnika vojnika i policajaca i njihovih obitelji, njih ukupno oko 30 000 iz četrdesetak zemalja. Među koncelebrantima bili su i vojni ordinariji u RH msgr. Jure Bogdan i u BiH msgr. Tomo Vukšić. Zlatna nit homilije biskupa Ravela je bio govor o miru, s osvrtom na geslo hodočašća „Daruj nam mir“ i bazirajući je na nauku o miru i ratu II. vatikanског sabora u kojem se kaže kako mir nije puka odsutnost rata. On ne nastaje niti iz nasilne vladavine, nego se doista s pravom naziva djelom pravde. Mir je plod reda što ga je u ljudsko društvo utisnuo njegov božanski Utjemeljitelj i što ga trebaju ostvariti ljudi, koji žedaju za sve savršenijom pravdom. Nakon mise, svečanim mimohodom i gašenjem svijeće zatvoreno je 59. međunarodno vojno hodočašće. Biskup Ravel, koji više nije vojni biskup u Francuskoj, nego obnaša službu apostolskog administratora, zahvalio je te se osvrnuo na svoju službu, kazavši kako je tijekom nje video rata ali i Boga na djelu. Hodočasnima se obratio i direktor hodočašća. Vojnici su pozvani da se i sljedeće godine, radi zajedničke molitve i izgradnje mira u svijetu, svi zajedno ponovno okupe kod Gospe u Lurd. Na kraju je najavljeni da će se u 2018. godini Međunarodno vojno-redarstveno hodočašće održati od 18. do 20. svibnja. Među sudionicima ovogodišnjeg hodočašća bilo je i oko osam stotina sudionika iz Hrvatske predvođenih vojnim biskupom msgr. Jurom Bogdanom te sto pedeset iz Bosne i Hercegovine s vojnim biskupom msgr. Tomom Vukšićem. (IKA)

Svi naši laici

Uovom smo dijelu godine mi svećenici prepuni posla; na trenutke „ne znaš kako zbrojiti dva i dva“, kako sve trenutke i zadatke povezati u smislenu, kompaktnu i urednu cjelinu. Moraš skakati na sve strane, a moraš i dobro promisliti što ćeš vjernom narodu govoriti, kako im navjestiti, protumačiti i konkretno uprisutniti Božju riječ i Božja otajstva. Trebalo je i treba osmislići liturgijska događanja (Veliki tjedan i Uskrs), uključiti što više vjernika u konkretnu liturgiju. Treba užurbano prikupljati, provjeravati i sređivati svu dodatnu administraciju u svezi s organiziranjem svečanosti primanja sakramenata pričesti (prve!) i svete krizme. Sve se prelijeva i mijesha jedno preko drugog i jedno s drugim. Strašno! U ove dane osjećam veliku zahvalnost prema našim vrijednim laicima. Koliko važnog posla oni obave! Koliko truda i vremena, koliko snalažljivosti, koliko „veza“ (ne mislim političkih!) oni povuku i povežu, koliko sitnih, nezamjetljivih poslova. Kako se brinu, s koliko pažnje i nježnosti, takta, za karitativne potrebe naše siromašne i nevoljne braće. Kolike posjete obave. Kako uređuju, čiste, glaćaju, ukrašavaju liturgijsku odjeću, pribor, ruho, oplemenjuju unutrašnjost naših crkava. Koliko vremena i domišljatosti, koliko kreacije utroše za cvjetne aranžmane. Kako marno uređuju okoliš naših crkava!? Kako ne biti zahvalan našim župnim pastoralnim vijećnicima, na njihovim sugestijama i potpori kojom nam, u trenutcima izgubljenosti u košmaru, pomognu opet

uhvatiti dogovoreni smjer? Kako im ne biti zahvalan kad ti pomognu iznutra, iz njega samoga, razumjeti i vidjeti svijet kojim si okružen, kad ti pomognu sagledati ga „njegovim vlastitim očima“? Kako im ne biti zahvalan kad ljube Crkvu (župu!) i sve iskreno čine za njen napredak i rast? Kako ne biti zahvalan našim pjevačkim zborovima, onom iskrenom nastojanju da pjevanje bude „na visini“, da „zadovolje“ očekivanja župljana, da župljeni budu ispunjeni srećom na liturgijskom slavlju kada ih pjevanjem „uzdignu u nebesku sferu“, u Božji zagrljav? Koliko vremena provode vježbajući liturgijske pjesme: uvijek ponovo i novo, uvijek sa željom da bude lijepše, skladnije, često s mukom i tjeskobom jer neki članovi (opravданo ili neopravданo) ne stižu dolaziti redovito na probe, drugi pak ne dolaze na vrijeme, treći teško hватaju dionice, oni četvrti prečesto grijese... Koliko truda da se suspregne (ne)opravdanu ljutnju, sudove, prigovore... Koliko truda da se očuva međusobno zajedništvo? Kako na svoj toj energiji ne biti zahvalan? Kako ne biti zahvalan našim liturgijskim čitačima, onima koji dio – u kome mogu biti samostalni – odgovorno izvrše, koji su samozatajni, koji čitaju iz pozrvtovne ljubavi redovito svake nedjelje, a onda na velikim slavlјima ponizno prepuste „svoje“ mjesto drugome, koji otrpe prigovore osoba kojima je povrijeđena taština, koji su nam pomoći iz ljubavi, a ne iz vlastitog interesa, promocije, časti...? Tako bi to lijepo bilo i *fin* bi teklo kad ne bi bilo osoba „koje

su Bogom predodređene od postanka svijeta“ za neke funkcije u crkvenom zemljopisu i crkvenoj organizaciji, koje si prisvajaju takve časti, takve zasluge, takva prava... Koje su, barem po jedna, ako ne dvije osobe, prisutne u svakom djeliću crkvenog bića. Koje nameću prastaro načelo: „Bolje da propadne selo, nego običaj!“ - ovde u ovom slučaju, „molim lijepo“ – župa. Koje kažu župniku – koji je kakav je! – „mi smo od vajka ovdje, a vas svećenike mijenjaju. Mi ostajemo, a vi ćete poći ča! Od vajka se tu tako delalo! To nećete mijenjati!“ I slično. I tada se ustoboče, nakostriješe, naroguše... Bože, sačuvaj! Probaj ne slušati! Probaj nešto mijenjati! Probaj nešto novo uvesti! Probaj, probaj, pa ćeš vidjeti, pa ćeš čuti, pa ćeš iskusiti, shvatiti tko je tko. Onda počinju lobiranja, nagovaranja, potezanja „starih dugova i radnih drugova“, ucjene, zastrašivanja. Nažalost, mi svećenici nekad „nasjednemo“ na te provokacije, izgubimo živce. Umjesto da se ponizno, evandeoski nadvisimo nad ljudsku glupost i umišljennost, sami postanemo njihove žrtve: oholi, rogoborni, prkosni. Ništa ne bi bilo da im ne damo, „istjerivanjem ljudske pravde i branjenjem vlastite – tobožnje – časti“, građu, streljivo za njihove prazne puške. Zapravo, mi im puške napunimo i onda od njih stradamo. „Tko se mača laća, od mača i gine!“ – rekao je Isus. Mač je sinonim svakog (i verbalnog!) nasilja. Uh! Kako je teško nadvladavati takve napasti! Zar ne?

Duhovni i tjelesni ljudi

UPrvoj se poslanici Korinćanima Pavao obraća zajednici tumačeći joj razliku između duhovnog i tjelesnog čovjeka. Pavao polazi od neuredne situacije u samoj Korintskoj zajednici gdje su umjesto bratstva i zajedništva vladali razdori te izriče: „Dok među vama ima zavisti i prepiranja, niste li tjelesni?“ Pavao je jasan – razdori i svađe pokazuju da u zajednici nije na djelu Duh nego zakoni tijela. Tko su „tjelesni ljudi“ za Pavla? To su u prvom redu ljudi nezreli u svom vjerničkom životu ili „mala djeca u Kristu“ (1 Kor 3,1). I dok nezrelost možemo objasniti pomanjkanjem pouke, tjelesnost se očituje u još jednom težem obliku: kao sklonost prema grijehu. I nezrele i grešne treba uvi-jek iznova hraniti Evandeljem, iznova ih uvoditi u vjeru, učeći ih da je pred njima još dug put. Oni su na početku, no dolazi vrijeme kad će se od njih očekivati više – kad će postati uistinu duhovni ljudi. Ali što je to „više“ što će ih učiniti duhovnima?

Duhovnom čovjeku princip života i djelovanja jest Duh, kako kaže sama riječ. U poslanici Galaćanima Pavao govori o Duhu posinstva: „Bog posla Duha u vaša srca da viče Abba, oče.“ Duh je ispunjenje obećanja, o njemu su govorili starozavjetni proroci navješćujući Novi savez: „Stavit će zakon svoj u njihovo srce i upisati ga u njihovu dušu“, najavljuje Jeremija (Jer 31,31), a Ezekijel tumači: „Dat će vam novo srce, i novi Duh stavit će u vašu nutrinu. Svoj

Duh stavit će u vašu nutrinu“ (Ezk 36,26-27). Životvorni princip u čovjeku više nije njegovo tijelo već Božji Duh. Taj Božji duh čini sve novo – kao princip svakog odnosa, novi Duh obnavlja sve odnose: Duh uspostavlja novo zajedništvo čovjeka s Bogom i novo zajedništvo među ljudima.

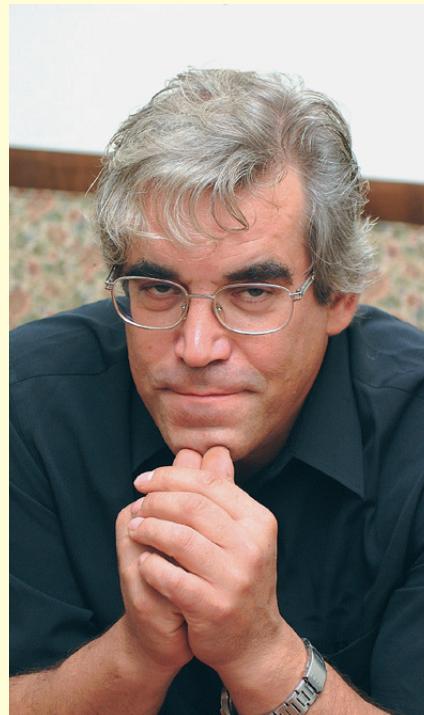
Prvo što se očituje u djelovanju Duha za Pavla je – sloboda. Ona se u ovom kontekstu vrlo konkretno očituje u slobodi od starog židovskog Zakona koji je propisivao brojne rituale, običaje, žrtve. U vrijeme djelovanja prvih apostola među kršćanima postojala je nedoumica: moraju li obraćenici na kršćanstvo najprije postati židovi, kako je i Isus bio, zajedno sa svojim prvim učenicima? Ili mogu početi živjeti svoj kršćanski put bez prihvatanja svih starih normi i običaja židovstva? Apostoli su jasno naučavali da ne moraju obdržavati sva pravila židovske tradicije da bi postali dobri kršćani: kršćani su oslobođeni obreda koje propisuje stari Zakon. Ali – nisu oslobođeni onoga što je sama srž zakona, duh Zakona, a to je ljubav, prema Bogu i čovjeku: „Sav zakon sažet je u ovoj jednog odredbi – ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe“ (Gal 5,14, usp. Mt 22,37-40). Razlučiti bitno od nebitnog kako bi se čovjek posvetio ljubavi, nije moguće bez slobode. Zato – sloboda od starih običaja i rituala, za ispunjenje zahtjeva ljubavi.

Sloboda je stoga u prvom redu usmjerenja na ostvarenje ljubavi: sloboda je proces u

kojem se čovjek usmjerava na drugu osobu ne bi li utjelovio ono što od njega traži Božji duh – a to je zajedništvo. I dok su sloboda, Duh i vjera – pojmovi koji upućuju na nevidljive stvarnosti te bi netko mogao pomisliti da se ovdje govorи o apstraktnim pojavama, Pavao nas vrlo konkretno uči kako razlučiti djeluje li doista Božji duh među ljudima, te nam nabraja plodove Duha: ljubav, radost, mir, strpljivost, krotkost, blagost, dobrota, vjernost, umjerenost (Gal 5,22). To su opipljivi, nedvojbeni znaci prisustva nevidljiva Božjega duha, vjere koja po ljubavi postaje djelotvorna. Tamo gdje su ljudi doista duhovni, tamo vlada zajedništvo.

A oni nezreli, grešni ili pak „tjelesni“, kako ih slikovito naziva Pavao, inspiriraju se potpuno suprotnim principima i o njima jasno govore njihovi plodovi: preljub, nečistoća, besramnost, neprijateljstva, svađe, ljubomora, srdžbe, razdori (Gal 5,19-21). Nisu nadahnuti Božjim duhom, ne ostvaruju zajedništva, a svoju slobodu ne usmjeravaju prema bližnjem u ljubavi već prema sebi. Samim time, umjesto slobode u ljubavi, biraju ropstvo u grijehu. Biraju put prema neljudskosti. Korak iz grijeha u ljubav, iz ropstva u slobodu čovjek mora učiniti svojom voljom – slušajući i prihvaćajući Božji poziv na obraćenje.

INFLACIJA POLITIČKE KARIZME

Možemo se samo nadati da se otuž-dana, a događaju se u najvišim institucijama ove države, neće događati i nakon lokalnih izbora. Naime, postoje razlike između biti predsjednik Hrvatskoga sabora, Vlade, predsjednik jedne velike stranke koja teži izvršnoj vlasti u Hrvatskoj, ili biti gradonačelnik jednoga grada ili načelnik općine. Naravno, cilj je isti ili sličan: služiti općem dobru. Ali odgovornost je drugačijega tipa. Najgora bi posljedica svega toga bila kada bi građani bojkotirali lokalne izbore, iživcirani i umorni od cirkuskih scena koje se događaju u Saboru i marljivo bilježe u medijima.

Loše izabran trenutak

Sada je zaista očito da hrvatska državna politika nije dostigla razinu koju mi, kao kršćani ali i građani ove zemlje, očekujemo. Jer, ako je ikada postojala mogućnost da krenemo uzbrdo, kako po pitanju gospodarskog, tako i demografskog oporavka, ona se izjalovila. Naime, bio se počeo nazirati neki kakav-takav konsenzus oko bitnih pitanja kojima su opterećeni hrvatski građani, kao što je pitanje rješavanja dužničkog ropstva, sprječavanje iseljavanja mladih, podizanje standarda. Čak su nam neke svjetske rejting agencije počele davati pozitivnije ocjene. I onda smo zapeli oko pitanja koja malo koga zanimaju. Ako je istina da je neki ministar dobio kredit po nekim povlaštenim uvjetima, mi već odavno znamo da je to uhodana praksa za mnoge hrvatske političare. Koliko god svaki prosječni hrvatski građanin želio da se to ne događa, da se iskorijeni povlaštenost nekih na račun drugih, sada nije bio trenutak da se svi odgovorni političari

bave ovom temom. Ona je mogla pričekati neko vrijeme. Sada je trebalo krenuti u nekakve reforme za koje znamo da nam hitno trebaju, a koje od nas traži i Europska unija. Ako bismo sada išli istraživati sve nepodopštine hrvatskih političara unazad dvadesetak godina, Hrvatska se nekoliko desetljeća ne bi micala s mrtve točke. Za postavljanje takvih pitanja izabran je loš trenutak.

Upitna blokada napretka Hrvatske

Atmosfera koja vlada u vodećim institucijama države daje naslutiti da se, i nakon eventualnih smjena ili pozivanja na odgovornost, stanje neće bitno poboljšati. Samo što će biti obrnute uloge. To dokazuje nezrelost hrvatske politike. Zar je Amerika ostala blokirana zato što mnogi američki građani i političari nisu bili zadovoljni izborom predsjednika ili su mu prišivane razne manipulacije? Zar je Europska unija stala zato što je jedna članica napustila društvo? Zar je Njemačka ostala čamiti u blatu zato što je, prije nekoliko godina, sam predsjednik države optužen za mito i korupciju? Nije, nego je išla naprijed. Pre-pustila je pravnim institucijama da odrade svoj posao. A one su zaključile da podmićivanja nije bilo. Može li tu lekciju naučiti Hrvatska kojoj mir i složnost itekako više trebaju nego Njemačkoj? Izgleda kao da netko neprestano želi blokirati ovu zemlju da krene naprijed. Zar se onda moramo čuditi ako je, sukladno svim relevantnim istraživanjima u Hrvatskoj, povjerenje građana u institucije države na izuzetno niskoj razini, ili ako ti građani ne vide previše smisla izaći na izbore? Koji je argument moguće iznaći zašto bi netko izašao na

glasovanje? Očito jedini razlog može biti jačanje jedne stranke, što je pre malo u svakoj zemlji, pa tako i u Hrvatskoj.

U očekivanju karizme

Više nego ikada potrebno je da lokalni izbori i ne pokušavaju imitirati takvo poнаšanje i takve scenarije. Možda se upravo na lokalnim izborima može poručiti kako nam je dosta sterilnih rasprava koje imaju jedini cilj osvojiti fotelje vlasti i primati povlaštene plaće i mirovine. Na lokalnim izborima biramo ljudе koje poznajemo, s kojima živimo, koji su se donekle dokazali u lokalnoj zajednici, ljudе kojima vjerujemo da će zastupati vrijednosti koje su nama važne. Te lokalne zajednice jesu *kičma* Hrvatske. Ne nose Hrvatsku naprijed oni koji su Sabor zamjenili s pizzerijom ili s poligonom za vježbanje moći. Oni koje biramo na lokalnim izborima svaki dan susreću ljudе za koje su odgovorni. A kada je zadnji put netko od nas susreo zastupnika za kojega je glasovao? Osim, naravno, u predizbornoj kampanji? Da postoji razlika u shvaćanju odgovornosti i obavljanju posla na lokalnoj i državnoj razini, razvidno je iz onoga što nam se danima događa. Mi kršćani imamo lijep izraz koji oslikava razliku: karizma. Obdarenost pameću i vrlinama. Lokalni političar može biti dobar čovjek, stručnjak. Ne mora imati veliku karizmu. Državni dužnosnik na najvišim funkcijama mora imati karizmu. A njoj u Hrvatskoj ni traga. Očekivanje Godota u Hrvatskoj podrazumijeva očekivanje karizme. To znači uzaludno čekanje. Ono što nas može tješiti jest činjenica da političar bez karizme nikada nije bio duga vijeka.

Hodočašće u Lurd i Fatimu

KUŠATI NADNARAVNO

Nije isto čitati, slušati tumačenja, predavanja i gledati neštona fotografijama, videu, televiziji... Nije isto piti kavu i promatrati s terase mjesto gdje se nešto duhovno zbivalo... Nešto je potpuno drugačije hodati, stupati tim prostorom...osjećati to tlo, taj zrak, propuštaći kroz vjeđe ili širom otvorene oči slike kuća, predmeta, zidova, unutrašnjosti crkava i samostana, pejzaža... koje su gledale osobe kojima se divimo...

Prema Lurdru

Ušli smo u Ars. I danas neveliko, ali mirno mjesto. Tu je živio svetac. Tu je radio svetac. Jedini župnik (ne svećenik jer mnogim je svećenicima priznata svetost života) proglašen svetcem i stavljen kao uzor nama župnicima. Što je radio? Borio se protiv grijeha! Protiv zlih navika. Kako? Isposničkim životom, neu-mornim isповijedanjem. Mene je oduševila činjenica iz njegova života: kad su djeca krala jabuke iz župnikova voćnjaka, on je naredio sakristanu da posjeće sva stabla, da otkloni bližu grešnu prigodu za grijeh krađe. Pretjerano! Kakav rigorozan potez! I kako poučan! Gledam njegovu ispovjeđaonicu: tvrda, neudobna, nezaštićena, grubo drvo. Sveti Ivan Marija Vianney! Paray le Monial. Meni za uho simpatično i intrigantno ime mjesa. Htio bih dokučiti etimologiju naziva, no nitko mi ne daje tumačenje pa idem dalje. Ovdje se ukazala ljubav Božja na poseban način, kao ognje-no srce, kao rasplamnjelo srce, što neodolj-

vo podsjeća na „grm sav u plamenu koji ne izgara“ u kojem se Bog objavio Mojsiju, a ovdje Bog ljubavi, Isus pun ljubavi drži u viđenju svoje srce i govori vidjelici, časnoj sestri Mariji Magdaleni Alacoque: „Evo srca koje je toliko ljubilo ljude te ništa nije uskratilo, sve do iscrpljenja, sve do izgaranja, kako bi im očitovalo svoju ljubav.“ Odavde je krenula pobožnost Devet prvih petaka, koju kod nas i danas mnoge pobožne duše prakticiraju. Bilo je to 1673. godine kad se nad kršćanstvo nadvrio oblak strogoće, suhe i ledene, kako se tumačilo, zastrašujuće (Božje!) pravde i isto takve ukočene pobožnosti koju je promicao tzv. jansenizam. Sad se objavila topla ljubav (Božja!). Ali za vidjelicu to nisu bili dani zemaljske sreće i slave, nego progona, pod-smjeha. No, u njenu srcu i poniznosti života plamnjela je ljubav. I Ars, i Paray le Monial i Lurd, sveta mjesta, sveti ljudi, sve je to u Francuskoj, nekad „prvoj kćeri Katoličke Crkve“, danas upitna kršćanstva, tako da ju mnogi teolozi nazivaju „misijskom ze-

mljom“. Kamo vodi povjesni put i pojedinača i naroda ako se prepuste matici rijeke života, ako se nekritički prepuste tradiciji i običajima, ali i ako se olako prepuste duhovnom i teološkom modernizmu. Kamo će skrenuti vjera moga hrvatskog naroda ako...? U Lurd se Nebo, Gospa nebeska, Majka Božja, Bezgrješno Začeće, ukazala „najsiromašnijoj od najsiromašnijih stanovnika malog mjesa, pastirici (prljavih svinja, kako joj je netko poslije spočitavao izražavajući sumnju da se nekom tako bijednom moglo to čudo, ta čast, dogoditi)“, Bernardici Soubiru. Ispod pećine potekla je fizička voda u kojoj ozdravljuju mnogi i rijeka milosti obraćenja za milijune koji od te, 1858., godine dolaze ovdje tražiti utjehu. Događaju se bezbrojna čudesna, fizička i duhovna ozdravljenja, samo je „najzaslužnija“ za to, Bernardica, po Gospinu obećanju ostala bez „koristi“ Tu nije bilo „korupcije i pogodovanja“ – Bernardici je Gospa rekla da joj ne obećaje sreću na ovom svijetu. I tako bi! Tako je ona, astmatični bolesnik

(od djetinjstva) i umrla, mlada, s trideset pet godina, od te bolesti, siromašna. Umrla je u jednom samostanu, mnogo trpeći, ali: „Marija je tako lijepa te oni koji je vide, umiru od želje ugledati ju ponovno“ – govorila je. Otišla je ponovno i konačno vidjeti „bijelu gospodu“ 16. 4. 1879.

Majka Božja Fatimska

A onda smo prešavši poprijeko Španjolsku, ušli u Portugal i došli Majci Božjoj u Fatimu, zaštitnici jedine župe u Istri njoj posvećene, župe ispod drevnoga, rudarskog, istarskog grada Labina, u Podlabinu, Gospo Fatimskoj. Tako je to znakovito! Ta Fatima nosi ime značajne muslimanke, kćeri osnivača islam-a, Muhameda. Naime, Portugal su osvajali i nastanjivali Mauri, koji su islamske vjeroispovijesti. Portugalcii su ih konačno istjerali, ali su iza njih ostajali tragovi negdašnje njihove prisutnosti. Jedan je trag i ime mjesta i župe: Fatima. Prije same Gospe, Luciji, Franji i Jacinti, pastirčićima ovaca i koza, ukazao se Andeo Portugala, koji se Trojedinom Bogu klanjao i tome učio djecu, kao što su to činili, i danas čine, istočnjaci: dotičući čelom tlo. Tako triput. Kako je čudnovata povezanost koja se očituje u činjenici da je baš ova župa, u kojoj postoji veća skupina muslimana, posvećena tim događajima: neka nadnaravna povezanost, neki dalek cilj koji možda našim ljudskim snagama i iskustvu izgleda nestvarnim. Odgovarajući pisano na pitanja crkvenih vlasti o tome, Lucija, kasnije, svjedoči da su bili pod toliko snažnim dojmom anđelova pohoda da cijeli dan nisu ništa govorili ni međusobno, već su cijelo vrijeme molili kako ih je anđeo naučio ili razmišljali. Tek su drugi dan po-malo izašli iz toga raspoloženja. Andeo im se ukazao triput i veoma ih ozbiljno (govo-vo bi se reklo strogo) pozivao da mole jer Bog i Gospa imaju velike planove s njima.

Prije stotinu godina (ta visoka obljetnica bila nam je povod da krenemo na ovo dugo i iscrpljujuće hodočašće moliti poseban zagovor za našu župu Gospo Fatimsku u Podlabinu) ukazala im se 13. svibnja prekrasna Gospođa koja je rekla da dolazi s neba. Pozivala ih je da dođu tijekom šest mjeseci svakog trinaestog u mjesecu i da će im na kraju reći tko je i zašto dolazi. Djeca su obećala i dolazila. Mnogi su ih ismijavali, pogotovo mještani i najbliži, ali su svaki put u sve većem broju ljudi s raznih strana toga dana dolazili na mjesto ukazanja. Gospo je od djece tražila da mole svaki dan Krunicu za obraćenje grešnika, da čine žrtvice i prikazuju ih za obraćenje grešnika, da mole za duše u čistilištu... U viziji im je pokazala strahotu pakla i kako mnoge duše završavaju u paklu. Prilikom zadnjeg ukazanja okupilo se oko 70 000 ljudi i svi su vidjeli i iskusili čudesne nebeske pojave: kišu u raznim bojama kao pahuljice

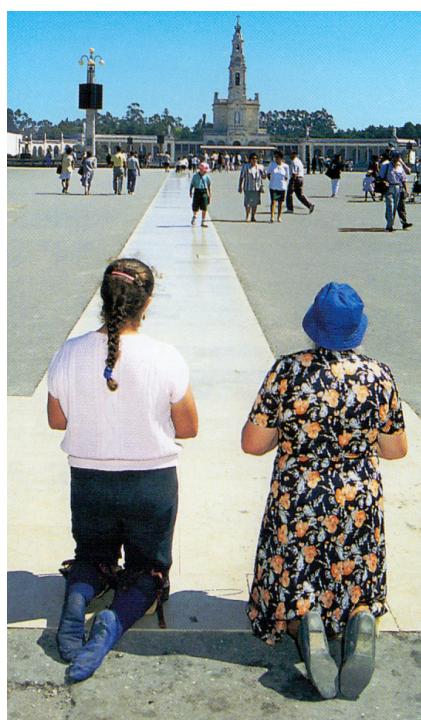

snijega koje se pri doticaju s „materijom“ (čovjek, tlo, drveće) rastope, „veličanstveni i zastrašujući ples Sunca“, kad je viđenje završilo, svi su bili suhi unatoč obilnoj kiši koja ih je zalijevala... Te su se pojave vidjele do 40 kilometara uokolo što znači da ih je moglo vidjeti preko 100 000 osoba. Tada im se Gospa očitovala kao Naša Gospa od krunice. Rekla je da se naprave nosila na kojima će se nositi njezin kip i da se napravi crkvica njoj u čast. Ovo su duhovni temelji velikog svetišta koje se danas nalazi u Fátimi za pomoći i utjehu mnogim vjernicima (i nevjernicima koji traže životne odgovore na pitanje smisla života i svega što život čini) u ovom turbulentnom vremenu i nesigurnom svijetu.

Doživljaj posebnosti prostora i vremena

Danas je Fatima gradić, ostale su samo naznake onog stanja od vremena ukazanja, ostali su samo pojedini zaštićeni (kao npr. rodne kuće Franje i Jacinte te Lucije) prostori u moru asfalta, betona, modernih

građevina, prometnica i prometala, javne rasvjete i reklama. Sagrađene su velike crkve, i klasična stila i supermoderne arhitekture, uređeno je veliko svetište na otvorenom. Ipak, osjeća se i doživljava posebnost prostora i vremena, sabranost i meditacija u hodu i klečanju, u tijoh molitvi i veličanstvenim procesijama, u pokorničkom hodu na koljenima po stazi do kapelice ukazanja i oko nje... Nadnaravno se tu osjeća i doteče „ticalima“ duše... Negdje duboko, duboko u nama pohranjeni su poruka i sadržaj Fatime koji postaju dio našeg života, vjerojatno do njegova kraja. A u našoj župi ostat će molitve koje je vidiocima „ostavio“ anđeo i molitve koje je preporučila Gospa u Krunici i prilikom prikazivanja žrtvica Bogu za spasenje duša, koje ćemo redovito moliti. (vlč. Blaž Bošnjaković)

Proslavljenja 50. obljetnica crkve Gospe Fatimske u mjestu Jadreški

U subotu, 13. svibnja 2017. na 100. obljetnicu fatimskih ukazanja, u mjestu Jadreški, nadomak Pule, proslavljena je 50. obljetnica crkve Gospe Fatimske.

Uvodni pozdrav izrekao je domaćin, vlč. Armando Illich, župnik Valture, Muntića i Šišana čijoj župi Jadreški pripadaju kao filijala. On je naglasio vjernički aspekt tog obilježavanja, koji mora prevladati nad slavljeničkim jer konačan cilj svakog crkvenog događaja, kao u konačnici i fatimskih ukazanja i tamošnjih čudesa, jest i treba biti da nas više usmjeri ka Kraljevstvu Nebeskom i Ljubavi Božjoj.

Vlč. Illich predvodio je misno slavlje, a koncelebrirao je vlč. Atilije Krajcar, danas umirovljeni svećenik koji je upravljao župama Ližnjani i Šišan kada je ustanovljena crkvica Gospe Fatimske u Jadreškim, u zgradbi škole, 1967. godine. Vlč. Illich u prigodnoj je homiliji podsjetio na dinamiku i ključne trenutke povijesnih okolnosti i zbivanja u svezi s fatimskim ukazanjima. Majka Božja ukazala se troje neuke djece te preko njih poručila ljudima da postanu svjesni svoga zla i dobra kojemu bi trebali težiti, da se obrate. Gospa je, zbog ljudskoga zla u čovjeku, prorekla ratne strahote, komunizam koji je odnio tolike žrtve te nacizam i fašizam koji su silno zlo nanijeli u Drugom svjetskom ratu. Ta su ukazanja trebala ponukati ljude da prepoznaju zlo u sebi te da ga se, uz Božju pomoć, nastoje oslobođiti, rekao je vlč. Illich. Čovjek može nastojati činiti dobro, ali jače, veće, dublje i zapaženije bez Boga nije moguće. Propovjednik je citirao podatak o posljednjem fatimskom ukazanju u listopadu 1917. godine, kada je na pitanje malene Lucije o nekom znaku za uvjerenje mnoštva, Sunce u najavljenom trenutku plesalo po nebu ispred 70 000 okupljenih svjedoka. Svatko od nas može u tome prepoznati znak i ojačati svoju tako često nedostatnu vjeru. Vlč. Illich nadalje je citirao riječi liječnika koji je operirao sv. Ivana Pavla II. o medicinski neobjašnjivim aspektima ranjavanja koje se dogodilo na blagdan Gospe Fatimske. Pozvani smo uvijek i svugdje produbljivati svoju vjeru. Svaka crkva, pa tako i ova čiju 50. obljetnicu danas slavimo, materijalni je znak Božje ljubavi prema čovjeku, da se, kada prođemo pored nje, sjetimo tko smo, što smo i kamo idemo, rekao je vlč. Illich. Župnik je podsjetio na riskantnost geste vlč. Krajcara koji je imao hrabrosti uređiti crkvu nakon što je zbog svog poziva prije toga proveo nekoliko godina u zatvoru u Nišu i Staroj Gradiški. Neka nas pogled na crkvu, svaki put kad ovuda budemo prolazili, podsjeti na onoga koji se nalazi u tabernakulu i da nam On pomogne uzvjerovati i pronaći smisao vlastitoga života, zaključio je propovjednik.

Prisjećanje na blagoslov crkve Majke Božje Fatimske

Župnik je na kraju misnoga slavlja zahvalio svima koji su na bilo koji način sudjelovali u realizaciji proslave, brošure i svih organizacijskih aspekata. Vlč. Krajcar se na kraju mise prisjetio vremena kada je blagoslovljena crkva u prostorima nekadašnje škole, osobito okolnosti koje su doveli do prenamjene zgrade iz škole u crkvu. Zgrada u kojoj se nalazi crkva izgrađena je 1912. kao škola. Nakon izgradnje nove škole 1938. godine staru zgradu otkupio je jedan mještanin. Prije uređenja te crkve mještani sela Jadreški odlazili su u župnu crkvu u nekoliko kilometara udaljen

Šišan. U godinama nakon Drugog svjetskog rata, prisjetio se vlč. Krajcar, primio je pismo s 25 potpisa djece iz sela Jadreški koji ga mole da pronađe prostor gdje bi oni mogli pohađati vjerouau u svome mjestu. Župnik je otisao do vlasnika stare škole te je postignut dogovor o kupnji, a uz pomoć biskupije i donacija mještana crkva je uređena. Drveni oltar na kojem se i danas služi misa poklonilo je Pazinsko sjemenište, a oltar je prethodno u Sjemenište stigao iz zagrebačke bolničke kapele Sestara Milosrdnica, zalaganjem bl. kardinala Alojzija Stepinca. Crkva Majke Božje Fatimske, smještena u zgradbi nekadašnje hrvatske škole, „Blagoslovljena je 10. prosinca 1967., u Godini vjere, za vrijeme pape Pavla VI, biskupa Dragutina Nežića i župnika Atilija Krajcar“ stoji napisano na spomen-ploči smještenoj na pročelju. Prigodom 50. obljetnice crkve objavljena je i prigodna brošura koja, tekstrom i fotografijama, donosi povijesni pregled postojanja te crkve, od priprema za preuređenje, preko raznih susreta i proslava, do današnjih dana. Tekst brošure nastao je temeljem kazivanja vlč. Krajcara. Mahom o istome svjedoče i motivi prisutni na izložbi starih fotografija mještana sela Jadreški. Od dana blagoslova crkve do danas u Jadreškim je služilo pet župnika: vlč. Atilije Krajcar (1967. – 1982.), mons. Ivan Grah (1982. – 2006.), vlč. Jordan Rovis (2006. – 2008.), vlč. Ante Ivančić (2008. – 2012.) te od 2012. godine vlč. Armando Illich.

„Majko Božja Fatimska moli za nas! 1967. – 2017. Jadreški“

U spomen na pola stoljeća postojanja te filijalne crkve napravljena je zastava crkve s likom Gospe Fatimske i natpisom „Majko Božja Fatimska moli za nas! 1967. – 2017. Jadreški“. U spomen na tu proslavu nedaleko crkve posađeno je i stablo ladonje. Misnom slavlju nazočio je i načelnik Općine Marko Ravnić. Program obilježavanja započeo je sportskim sadržajima u poslijepodnevnim satima, a nakon svečanog misnog slavlja u dvorištu crkve otvorena je izložba starih fotografija uz prigodan kulturno-umjetnički program u izvedbi KUD-a „Kuje“, mješovitog zabora te malih roženičara, a zatim je proglašena i najljepše uređena okućnica. Proslava je plod suorganizacije Mjesnog odbora Jadreški, Turističke zajednice Općine Ližnjan, DSRIK Šišan, a pokrovitelj je bila Općina Ližnjan. (foto: N. C., tekst: G. K.)

Biskup Bogdan predvodio misno slavlje u sklopu međunarodnog vojnog hodočašća

LURD Euharistijsko slavlje za sudionike 59. međunarodnog vojnog hodočašća u subotu, 20. svibnja, u bazilici sv. Pija X. predvodio je vojni ordinarij u RH mons. Jure Bogdan. U koncelebraciji su bili vojni biskup u BiH mons. Tomo Vukšić, generalni vikari RH i BiH o. Jakov Mamić i mons. Željko Čuturić, vikari za pastoral MORH-a i MUP-a don Marko Medo i fra Frano Musić, vojni kapelani iz RH i BiH, policijski kapelani i svećenici koji su se pri-družili hodočašću. Među hodočasnicima na misnom slavlju sudjelovala je hrvatska državna delegacija na čelu s gospodrom Kolindom Grabar-Kitarović, predsjed-nicom Republike Hrvatske u vrhovnom zapovjednicom OS RH. U delegaciji su bili potpredsjednik Vlade i ministar obrane RH Damir Krstičević, posebni savjetnik ministra Božo Kožul, ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, zamjenik načelnika GS OS RH general-pukovnik Drago Matanović, ravnatelj SOA-a Daniel Markić, glavni ravnatelj policije Marko Srdarević, kadet Josip Milković u pratinji svoje majke gospođe Ankice Milković, kao i zapovjed-nik hodočašća brigadni general Miroslav Kovač, zamjenik zapovjednika hodočašća za MORH brigadni general Zdravko Klanac, zamjenik hodočašća za MUP glavni policijski savjetnik Ivica Franić, načelnik Zajedničkog stožera Oružanih snaga Bosne i Hercegovine general-pukovnik Ante Jeleč, i zapovjednik vojne komponente iz BiH brigadni general Ivica Jerkić.

Gdje je majka, ondje je dom

U homiliji vojni biskup u RH mons. Jure Bogdan govorio je o majci i majčinstvu, majčinstvu koje ima uzor u Bogomajčinstu. „Nadahnuće za svaki govor o našim zemaljskim majkama polazi od uzora svih majki, Majke nad svim majkama, Nebeske Majke. Crpeći s toga divnog i bistrog vrednosti i svetosti, Crkva je uvijek govorila i ne prestaje pozivati na čuvanje uzvišenosti i svetosti majčinske uloge.“ U nastavku je ocrtao nekoliko pogleda na majčinstvo. „Majka je prvi dodir sa svijetom, zraka i dah, prva kap života. Majka je prvo i naj-snažnije iskustvo ljubavi, prvo biće koje pruža ljubav. (...) Svaka majka nosi ime ljubavi. Dok nosi dijete majka se posve podređuje, čak i svoj dah uskladuje, diše kako dijete želi, da ne naruši sklad.“ Majka je i ognjište ljubavi. „Gdje je majka, ondje je

dom. Čitavim je svojim bićem usmjerena na ljubav i život. Majka je najveća svetinja svakoga čovjeka i naroda, jer daruje nešto najviše što se može dati, daruje život iz ljubavi.“ Biskup se također prisjetio i Franana Mažuranića i njegova djela ‘Majka’, u kojem majka moli Boga za svoga sina koji se shrvan vratio doma, sve kako bi ocrtao bogatstvo majčinstva. „Zato nikada nije dovoljno isticati ulogu majke u obitelji, Crkvi, društvu. Ali se ne smije zadržavati samo na riječima nego treba svjedočiti, čuvati tajanstveni promisao Božji po kojem je majka dostoјna nositeljica i čuvarica života. Kao što je Marija otvorena srca i puna ljubavi prihvatala Božju riječ i postala svetište ljepote, neokaljani hram, kolijevka Božje ljubavi koja se utjelovila i postala čovjekom, svaka majka koja se otvara životu nježna je i živodajna, sveta kolijevka ljubavi. I никакve druge vrste zamjenskih kolijevaka, surogata majčinstva, nisu prihvatljive. Sveta kolijevka majčinske ljubavi koja daje život nema alternative. Možda nikada kao danas ova neraskidiva veza između majke i djeteta nije došla u pitanje, raznim pokušajima i diranjem u samu svetost stvarateljskog čina, suprotno Božjem stvarateljskom planu, kojim se nagrđuje i ranjava slika i narav majčinstva, a onda i djeteta.“

„Vjera u život i prave vrednote“

Biskup je spomenuo također i ‘Pismo ženama’ svetoga pape Ivana Pavla II., u kojem naglašava dostojanstvo i prava žena u svjetlu Božje Riječi, kao i mnoge opasnosti koje ruše dignitet žene i majke. „Majke su svojevrsni jamac pravoga bogomdanog poretku ljubavi, ‘civilizacije ljubavi’, jer su čitavim svojim bićem usmjerene, ne pitajući za cijenu.“ Kao primjer, biskup je naveo

primjer majke koja je zbog bolesti, i po cijenu vlastitog života željela roditi dijete. „Ljudski i vjernički gledano to je ljubav bez granica, koja se ne pita vrijedi li život bola i patnje, nego je u službi života kao najveće vrijednosti na ovome svijetu. Život i po cijenu smrti, koliko god se paradoksalno činilo. Snažan je ovo i svijetao primjer u svijetu koji traži sve moguće načine da otkloni uzroke боли, patnje i muke; u svijetu koji nezaustavljivo nadire sebičnost, karrierizam i uspjeh; u kulturi smrti i nerađanja, pobačaja zbog najsebičnijih i najpri-zemnijih razloga. Dokaz je ovo da oko nas i u našem svijetu, sebičnome i prožetom interesom, ima svijetlih primjera, da ima ljubavi i nesebičnosti, vjere u život i prave vrednote“, ustvrdio je biskup i pozvao sve da budu sami takvi i glas takvih, kao i da mole za majke. Na misi je pjevala Klapa HRM-a „Sv. Juraj“ uz orguljsku pratnju Ivana Šćepanovića. Potom je izaslanstvo na čelu s Predsjednikom RH pohodilo vojниke i policake smještene u vojnom kampu gdje je Predsjednici RH prijavak predao zapovjednik kampa pukovnik Branimir Hamer. Poslijepodne istoga dana održani su glazbeni nastupi vojnih orkestara, sportske igre vojnih invalida na Preriji te su izaslanstva zemalja članica odala počast svim poginulim vojnicima na Trgu Peyramale. U ovaj čin uključen je i spomen na hrvatske branitelje po predstavnicima izaslanstva koje je predvodio vojni ordinarij u RH mons. Jure Bogdan. Cvijeće kod spomenika palim vojnicima položio je apostolski administrator francuske vojne biskupije msgr. Luc Ravel. Izaslanstvo je također sudjelovalo na međunarodnoj konferenciji posvećenoj temi mira „1917.-2017.: Mir – novo oružje rata?“ (IKA)

Euharistijsko slavlje u prigodi 1. Zajedničkog hodočašća Gradišćanskih Hrvata u Zagreb

ZAGREB U zagrebačkoj prvostolnici je na 6. Vazmenu nedjelju, 21. svibnja održano euharistijsko slavlje u prigodi 1. Zajedničkog hodočašća Gradišćanskih Hrvata u Zagreb. Euharistijsko slavlje je predvodio biskup Željjeznički Živković u zajedništvu sa svećenicima koji pastoralno djeluju među gradišćanskim Hrvatima među kojima su bili i Željko Odobašić, p. Božidar Blažević, OFM, David Andreas Grandić i Roman Frydrich. U concelebraciji je bio i rektor Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu preč. mr. sc. Andelko Košćak i postulator Kauze za proglašenje svetim bl. Alojzija kardinala Stepinca mons. Juraj Batelja. Uz hodočasnike, njih 500 pristiglih iz Austrije, Mađarske i Slovačke, misi je naznačila i predsjednica RH Kolinda Grabar Kitarović, predsjednik Vlade RH Andrej Plenković i potpredsjednik Vlade RH ministar vanjskih poslova Davor Ivo Stier, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas, kao i gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić. Riječ dobrodošliću gradišćanskih Hrvatima predvođenim

njihovim pastirom, izrekao je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić.

U službi hrvatskoga zajedništva

Sada ste vi hodočasnici u Stepinčevoj katedrali, došli ste ovamo na bl. mučenika Alojzija Stepinca da bi molili njegovu pomoć i zagovor za vas, za vaše obitelji za vašu djecu, za sve vaše i za sve potrebe, rekao je kardinal, te pozvao „neka ovaj vaš pohod Hrvatskoj, Zagrebu, Stepinčevoj katedrali bude u službi hrvatskoga zajedništva i poticaj za jače povezivanje naših zemalja u ovom dijelu Europe, zajedničke nam Srednje Europe. Ugodno se osjećali i neka vam bude blagoslovljeno”. Uzvraćajući, biskup Živković je rekao „kad su gradišćanski Hrvati 1936. došli u Zagreb, u ovu katedralu, onda ih je ondašnji biskup bl. kardinal Alojzije Stepinac pozdravio rijećima ‘dočekavši vas s velikom ljubavlju i simpatijama’. Ove riječi vrijede i danas, a Vi kao nasljednik na nadbiskupskoj stolici Zagrebačkoj nas isto s velikom ljubavlju i simpatijama danas ovdje pozdravljate. Otvorite ste nam svoje srce, ali i vrata ove drevne i divne katedrale. Mi smo kao gradišćanski Hrvati došli na Stepinčev grob da

se ovdje ojačamo u vjeri, da ovdje napunimo naše duše u narodnoj svijesti, da bi nadalje očuvali našu vjeru, našu lijepu materinsku riječ i našu bogatu hrvatsku kulturu”. Vi Oče kardinale nas dobro razumijete i u svemu nas podržavamo, stoga Vam želim u ime svih gradišćanskih Hrvata ovdje reći „za sve hvala i Bog plati”, rekao je, te u znak zahvale u ime četiri biskupije u kojima danas žive Gradišćanski Hrvati Bratislavskoj nadbiskupiji, u biskupijama Gyor i Szombathely, te u biskupiji Željezno poklonio je kalež s patenom. Kardinal Bozanić je u znak sjećanja na ovo povjesno hodočašće biskupu Živkoviću poklonio lik bl. Alojzija Stepinca.

Milosni i povjesni dan za Gradišćanske Hrvate i za hrvatski narod

Na početku homilije, biskup Živković je naglasio kako je ovo „milosni i povjesni dan za nas Gradišćanske Hrvate i za naš hrvatski narod. Nakon 500 godina po prvi put u ovako velikom broju, simbolično 500 hodočasnika iz triju zemalja Slovačke, Austrije i Mađarske i četiriju biskupija Bratislavskie, Željezanske, Jurske i Sambotelske

zajedno hodočasti u našu 'Staru Domovinu' Hrvatsku i to u glavni grad Zagreb na grob blaženoga kardinala Alojzija Stepinca u ovoj prekrasnoj katedrali. Kada Europa pomalo zatvara granice, a države i narodi se izoliraju, mi Gradićanski Hrvati ovim hodočašćem otvaramo, dajemo se na put i prelazimo granice naših država i biskupija, pokazujemo i svjedočimo da je u globaliziranom i modernom svijetu potrebna otvorenost, suradnja, povezivanje, međusobno obogaćenje, pomirenje i dijalog. Došli smo danas na izvor našega hrvatskoga naroda, kojega smo mi Gradićanski Hrvati prije 500 godina nakon bitke na Krbavskom polju morali napustiti, da se ovdje prisjetimo naših korijena, i pomolimo se za naš hrvatski narod, Europu i naš svijet, rekao je biskup, te pozvao zbor „Pax et Bonum“ da himnom Gradićanskih Hrvata da odgovor na pitanje „tko su Gradićanski Hrvati, kakav to stari jezik govore i koja im je veza s domovinom Hrvatskom.“

U nastavku homilije, propovjednik se prisjetio svojih studentskih dana u Zagrebačkoj bogosloviji 1983. kada je dolazeći iz slobodne Austrije u bivšu komunističku Jugoslaviju na studij u Zagreb vidoio i osobno doživio muke i patnje ovoga naroda. „Iako sam bio mlad, shvatio sam i na svojoj koži osjetio što znači biti vjernik, katolik i Hrvat. U svojem 18. koljenu bio tako daleko a tako blizu Hrvatske, ali sam ipak kao hrvatski student i bogoslov bio nekim opasan, nepoželjan i sumnjiv kada sam se stalno morao u glasovitoj Petrinjskoj ulici ovdje u Zagrebu javljati policiji na informativne razgovore. Cijelu akademsku godinu sam se ja „kao“ prijavljivao za privremeni boravak. Skoro više vremena sam bio u policiji, nego na bogosloviji.“

Ljubite i volite svoju vjeru i domovinu

Mi u Europi dobro znamo s kim i s čim ste vi ovdje u staroj domovini živjeli, kako ste bili okovani željeznim vratima komunizma. Znamo i sada s čim se vi nosite, jer Berlinski zid još uvijek nije pao u glavama nekih ljudi. Ali vi ste nakon teških represija, muka i stradanja konačno pobijedili i nadvladali zlo. Nakon ovog mučnog iskustva nikada ne zaboravite da se i danas nastavlja borba Dobra i Zla, da kao kršteni i krizmani nosite u sebi Duha Svetoga kao branitelja i podupiratelja koji vas uvijek poziva da se odričete zla i odlučite za dobro. Tako kao kršćani sebe, Crkvu i društvo izgrađujete i naš hrvatski narod jačate i obogaćujete, rekao je biskup Živković, te pozvao vjernike da budu spremni na svjedočanstvo vjere i angažman u društvu. Podsetio je da „za svjedočanstvo vjere treba kršćanska snaga i hrabrost, crkvena zajednica i Božja milost“, a to se danas u modernom društvu napada, omalovažava i proganja.

No, vjera nam daje snagu i orientaciju za život, a crkvena zajednica nas okuplja kao pojedince i narod, uči, hrani, podupire da se ne izgubimo i potopimo. „Božja pak milost vodi nas i naš hrvatski narod u srcu Europe i poziva ga na nove pute i mogućnosti, da se ne zatvara i izolira, da ne slijedi krive proroke i lažna obećanja. Ne živite u prošlosti, nego u sadašnjosti i za budućnost, nadvladajte povijesne hipoteke i budite pripravni na oprost i novi početak. Narod, koji to čini ima budućnost! Kršćana vjera obvezuje na takav angažman u Crkvi i društvu. Mi, Gradićanski Hrvati, iako smo davno silom napustili ove prostore, mi ljubimo i poštujemo svoju staru domovinu i nećemo podržavati one, koji nam staru majku iznutra i izvana uništavaju u ime liberalizma, kapitalizma, antagonizma i lažnoga demokratizma. Zaustavite one koji domovinu doživljavaju i iskorištavaju kao mačehu, a ne kao majku. Recite im stop! Koga se bojite? Ljubite i volite svoju vjeru i domovinu, angažirajte se za nju, ne iskoristavajte ju i ne pljujte po njoj nego uvijek i ponovno ginite za nju, ohrabrio je vjernike biskup Živković.

„Hoditi u istini“

Govoreći pak o ovom hodočašću, naglasio je, kako su Gradićanski Hrvati došli kao hodočasnici pod geslom Zagrebačke sinode i kardinala Josipa Bozanića „hoditi u istini“, jer kao „kršćani nemamo drugoga puta. Došli smo reći, svijetu i narodu, da tu istinu o životu i borbi blaženoga kardinala Alojzija Stepinca podržavamo i mi iz Austrije, Slovačke i Mađarske“. U tom kontekstu izrazio je žaljenje za strah od istine „braće s istoka“, te upozorio da je tomu zato, jer „je došlo vrijeme razotkrivanja i dokazivanja lažnih optužbi prema Stepincu. Bit će dokazana i lažna optužba prema cijelom hrvatskomu narodu“. Na tom tragu je pozvao „Ljudi Božji! Samo istina će nas osloboediti, spasiti i pomiriti. Pokažimo kao pravi kršćani, jedni i drugi, da smo Kristovi, pripravni na suradnju i oproštenje, a ne na sukobe i podvale. Ovo je pravo svjedočanstvo vjere! Ako Boga ljubite i u njegovo ime gorovite, onda zapovijedi njegove čuvajte. Narode moj, Crkvo moja, poštovatelji Stepinca ne bojte se nikoga i ničega dokle hodite u istini. Prepustite se vjetru i snazi Duha Svetoga, koja vas nosi i vodi putem mira i dobra“. Podsetio je, kako se sam Stepinac prepustio vođenju i snazi Duha Svetoga, izdržao je tešku muku „crpeći snagu od Duha Branitelja. Kroz muku i molitvu je dobio veliku hrabrost boriti se protiv montiranih laži zloglasnoga i sotonskoga komunizma. Stepinac nam je dokaz da je Božja uvijek zadnja a ne ljudska! Pokazao je svojim mučiteljima što je jače, križ kao znak mučenika ili petokraka kao znak mučitelja. Kanili su ubiti istinu u

Stepincu i to još danas bez srama pokušavaju. Namjeravaju sakriti istinu milijuna mučenih, ubijenih i prognanih Hrvata i drugih koji nisu mogli prihvati laž i uskraćivanje ljudske slobode govora. Stepinac je simbol istine i borac protiv laži. Pobjedio je sve lažne ljudske sude. Dobro je konačno pobjedilo zlo. Hodimo zato i mi u istini kao Stepinac i držimo se njegovoga gesla: „U ljubavi svojoj prema domovini i narodu ne dam se ni od koga nadvisiti.“ U završnom dijelu homilije biskup je rekao, da tim 1. Zajedničkim hodočašćem u Zagreb nakon 500 godina „želimo kao vjernici i rodoljubi spomenuti se naših korijena i ohrabriti za naše daljnje zajedničko putovanje u srcu Europe. Kao narod živimo podijeljeni u tri države i četiri biskupije, ali sada pod zajedničkim krovom Europske Unije opet smo povezani s našom starom domovinom Hrvatskom. Stoga, ostanimo kao vjernici i narod djeca Duha, budimo uvijek pripravni na svjedočanstvo vjere i angažman u društvu! Hodimo kao blaženi kardinal Alojzije Stepinac u istini i borimo se za istinu, slobodu, pravičnost, čist savjest, mir i pomirenje“.

Homiliju je zaključio riječima „mi Gradićanski Hrvati vas volimo, ali vas zato i molimo: čuvajte nam našu staru domovinu Hrvatsku! Naši su oci na Krbavskom polju prije 500 godina prolili svoju krv za domovinu. Vaši su oci kao i vaši pastiri u prošlom bezbožnom vremenu i u nedavnom Domovinskom ratu trpjeli i umirali sanjajući slobodu. Ne zaboravite nikada vaše branitelje, koje od srca ovim putem pozdravljam! Oni su dali sebe za vas. Umirali su sa željom, da bar mrtvi mogu počivati u slobodnoj Hrvatskoj. Iz njihovih grobova rađa se Uskrsnuće, koje se zove Slobodna Hrvatska“. Nakon tih riječi, zbor je otpjevao pjesmu „Bože čuvaj Hrvatsku, a potom je propovjednik zazvao zagovor Kraljice Hrvata i svih hrvatskih svetaca, a posebno bl. kardinala Alojzija Stepinca kome je uputio molitve da „Gradićanske Hrvate očuva od nesloge, asimilacije i sekularizacije, da i dalje čuvaju vjeru, lijepu materinsku riječ i bogatu kulturu“. Nakon popričesne molitve, biskup Živković je predvodio molitvu kod groba bl. Alojzija Stepinca, a potom svim vjernicima udjelio blagoslov. Euharistijsko slavlje zdušnim pjevanjem uveličao je Zbor „Pax et Bonum“ kojeg su činila 150 pjevača pod ravnanjem pastoralnog suradnika Biskupije Željezno Ive Šeparovića uz orguljsku pratnju Jasenka Horvata.

Za ovu prigodu, kako bi svi vjernici mogli pratiti i aktivno sudjelovati u misi, Hrvatska sekcija Pastoralnoga ureda Biskupije Željezno pripremila je knjižicu. (IKA)

Križni put hodočasnika u Lurd

LURD U popodnevnim satima 18. svibnja, u bazilici Sv. Pija X. sudionici 25. hodočašća Hrvatske vojske i policije imali su pobožnost križnog puta koji su predvodili vojni biskupi Jure Bogdan i Tomo Vukšić. Nakon posljednje, 14. postaje, prigodan nagovor održao je biskupski vikar za pastoral MUP-a i Redarstvenih službi fra Frano Musić.

U propovijedi fra Frano govorio je o patnji, o činjenici da je svuda oko nas, da smo je svjesni te da ju živimo. „Čovjek je biće patnje – podnosi muke, ali i nanosi bol i zadaje muku; pati, ali je i izvor i razlog patnje drugima. I u najvećoj se ljubavi skriva patnja, bol nemjerljiva; čovjek pati i onda kada voli, štoviše, pati najviše kada voli. Ne izaziva patnju samo mržnja ili odbacivanje, makar stvaraju snažnu bol i potresaju nas uvijek iznova. Mnogi su raspeti zbog ljubavi, na križu vjernosti, istinoljubivosti, čestitosti i ideala.“ Premda se patnju želi ukloniti iz ljudskog postojanja ona je tu, uvijek prisutna. „Ispod nasлага trenutačnoga i odvraćanja misli od patnje jasno se prepoznaće temeljna istina: rješenje je zapravo u onome od čega se zazire i panično bježi – u prihvaćanju patnje, u poljupcu svoga križa. Prigrlići svoj križ strpljivo, s vjerom, vjerno, to je životna škola koju svatko mora proći. To su mali koraci koji vode daleko, jer ‘Bog ni svoga Sina ne poštедje, nego ga za nas predade, kao otkupninu za naše grijeha’ (usp. Rim 8, 32). Propovjednik je zatim približio činjenicu Isusove žrtve koju je prinio za nas i naše spasenje, kao i njegove pomoći koju nam pruža tijekom našega životnoga puta te vjerničku praksu sudjelovanja u četrnaest postaja Isusova križnog puta u kojima se traži ali i nalazi svjetlo vlastitim koracima. „Po Kristovoj spasiteljskoj žrtvi na križu, križ više nije mučilište, mjesto okrutne smrti, nije okrutno i zloglasno ‘stratište najgorih neprijatelja’. Kristov križ je ‘arbor vitae’ – ‘drvvo života’ – znak pobjede u kojem je pobijeden i u kojem se pobijeđuje ‘stari oholi neprijatelj’ i svaki oblik zla.“ „U Isusovu primjeru razumijemo da se križ ne prihvaca kao neizbjježnost, nego ga treba prihvati kao sredstvo do cilja – našega posvećenja, spasenja i života u vječnosti“, potaknuo je propovjednik. „Bez križa, patnje, oslobođena križa – ljubav nije ljubav. Samo je lijepa riječ i ništa više. Bez djela i potvrde. Prazan pojam. Judini poljupci. Ljubav kese s trideset srebrnjaka. Procjena Neprocjenjivoga. U Isusovu križu su križevi svih ljudi. U njegovoj boli su boli svih ljudi; suze bola i žalosti – isplakane i neisplakane, potisnute i prigušene боли. Naše su boli i njegove boli.“ Na kraju propovijedi fra Frano je potaknuo da ljubimo svoje križeve, ali da se ne zaustavimo na patnjama. „U trenucima sveopćega straha, od svega i svakoga, straha za sebe i za najbliže, za egzistenciju i posao, potrebna je nada i vjera. Ne u ljudi, nego u Boga. S Isusova križa pada svjetlo koje olakšava sve naše terete. S križa dopire najsnažnija poruka ljubavi i praštanja. Nema osude. I mi smo pozvani praštati sa svojih križeva i ljubiti sve one koji su nam nanijeli nepravde.“ Također je potaknuo da sav svoj život sa svime onime što ga takvim čini povjerimo Isusovoj ljubavi na križu raspetoj. Nedugo nakon križnog puta, sudionici hodočašća sudjelovali su na pokorničkom bogoslužju u crkvi Sv. Bernardice. Nakon duhovne priprave i ispita savjesti, koju je predvodio vojni kapelan vlč. Željko Savić, hodočasnici su pristupili osobnoj ispovijedi. (IKA)

Majčin dan u žminjskoj župi

Dana 14. svibnja 2017. godine, na petu vazmenu nedjelju, posebno svečano bilo je u crkvi svete Marije Svetomore. Toga je dana žminjska župa, zajedno s hodočasnicima iz okolice, pohodila tu crkvu koja se nalazi na cesti između Žminja i Svetvinčenta. Kao što dolikuje hodočašću, nekolicina se župljana iz Žminja pješice uputila prema odredištu. Župnik se u prigodnoj homiliji osvrnuo na lik Majke Božje osobito kao uzor vjere, a o njezinoj majčinskoj ulozi naglasio je kako bi saznanje o Marijinu ljubavi prema svima nama trebalo rezultirati boljim međuljudskim odnosima, posebno onim obiteljskim. Iz poštovanja i ljubavi prema Mariji trebali bismo te odnose, ako su narušeni, popraviti. „Neka plod današnjeg hodočašća budu, po uzoru na Mariju, naša jača vjera, povjerenje i pomirenje među nama u našim obiteljima“, istaknuo je propovjednik. Po završetku misnog slavlja uslijedio je blagoslov vozača i automobila te procesija oko crkve uz prigodne pjesme, a zaključena je završnom molitvom pred Presjećenim monolitima, spomenikom koji je nedaleko te crkve podignut u spomen svim svećenicima i sjemeništarcima ubijenim u 2. svjetskom ratu i poraću. Istoga dana u poslijepodnevnim satima održan je glazbeno-poetski program posvećen Majčinu danu, na kojem su nastupili Župni zbor i mladi pjevači žminjske župe te pjesnici i recitatori. (www.ppb.hr)

Dijecezanski obiteljski susret

U subotu, 20. svibnja 2017., u crkvi bl. Alojzija kardinala Stepinca u selu Škorpeti, u župi Motovunski Novaki, održan je Biskupijski obiteljski susret na temu "Očinstvo i majčinstvo kao dva lica jednog roditeljstva".

N a početku je okupljenima riječ dobrodošlice uputio vlč. Josip Peteh, suradnik dijecezanskog Vijeća za pastoral obitelji i duhovnost laika. Susret je započeo kratkim nagovorom o očinstvu koji je izrekao o. Euzebije Josip Knežević, OSPPE, predstojnik dijecezanskog Ureda za obitelj. On je na samom početku argumentirao povezanost svećenika s temom očinstva, zbog njegove uloge duhovnog oca. Spominjući Knjigu postanka predavač je istaknuo kako se već u raju događa prvo srozavanje muževnosti čovjeka, to je borba koja se odvija u svakome muškarцу, koji je po svojoj naravi pozvan braniti i ljubiti svoju ženu i biti u zajedništvu s Bogom. Iako je tijekom mnogih stoljeća postojala općeprihvaćena teza o Evinoj krivnji za događaj u Edenskom vrtu, Adam je kriv, njegova je bila uloga branitelja, rekao je o. Euzebije. Istaknuo je potom veliku odgovornost muškarca da brani svoju ženu, ali jednak tako i župnika da brani svoju župu, ne oružjem, nego na koljenima zazivajući Božji blagoslov. Predavač se potom osvrnuo na najčešće bračne probleme među supružnicima, s naglaskom na često suprugovo neprimjećivanje potreba supruge. Pozvao je muškarce da se više posvete svojim suprugama, a žene da ne nastoje samo promijeniti svoje muževe već da nadasve mole za njih jer samo je Kristu moguće doista promijeniti osobu.

Istaknuo je poziv muževima, iz Poslanice Efežanima, „ljubite svoje žene“, kao što Krist ljubi Crkvu, jer žena, ako je ljubljena, onda biva, prema Poslanici, i poslušna s lačicom. Zaključio je rekavši kako je nakana mise koja će uslijediti upravo za muškarce, da mogu ljubiti svje žene. Usljedio je predprogram koji su realizirali mali pjevači Dječjeg zbara Mali sv. Jurja iz istoimene župe na Starom Pazinu pod vodstvom Vesne Drndić, uz moderiranje voditeljice Mirjane Ferenčić. U prvom su dijelu mali pjevači, osim izvedbe duhovnih šansona, izrekli i nekoliko prigodnih recitacija, a središnji dio predprograma bio je kratak igrokaz pod naslovom „Svetemu Josipu je bilo laglje“ (dijal. lakše). Uz minimalnu scenografiju, tek simbolične odjevne elemente, djeca su izuzetno uspješno dočarala tipičnu obiteljsku situaciju današnjih dana, nerazmjernih materijalnih želja djeca i međugeneracijskog jaza glede obveza i obavljanja poslova u obitelji. Igrokaz je u nekoliko minuta, ciljanim dijalozima predočio suvremene probleme u odgoju djece, s primjесom humora što je dodatno naglašeno dijalektalnim izričajem. Nakon prigodnih recitacija i igrokaza djeca su izrekla i „8 obiteljskih blaženstava“. Scenski i recitatorski program realizirali su: Andi Ferenčić, Marin Ladavac, Nataša Milotić, Sara Žufić, Ana Drndić, Josipa Ferenčić, Luka Ladavac i Matija Žufić.

Svečano misno slavlje

Usljedilo je misno slavlje koje je uz koncelebraciju više svećenika predvodio porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan. On je napomenuo kako nam već od Dana života i Dana braka u veljači te Dana očeva u ožujku Crkva skreće pozornost na te

prevažne životne uloge i veze. Istaknuo je potom Četvrtu Božju zapovijed, naglasivši kako time nije istaknuta samo poslušnost djece prema roditeljima, već i briga o starijim roditeljima na što nas Sirah upućuje u Starome zavjetu. Biskup je istaknuo kako osnova međuljudskih odnosa u obitelji treba biti suglasje, međusobno prihvatanje i poštovanje u svjetlu vjere. Biskup se nadalje osvrnuo na nedavno obilježen Majčin dan te naglasio da osim biološkog postrojbi i prevažno duhovno majčinstvo kojem se posvećuju brojne redovnice, a svakako najpoznatija osoba kod koje to nalazimo u uvjetu izričaju jest sv. Majka Tereza koja je tolikim potrebitima bila put majke u njihovim najtežim trenutcima i upravo je u tom smjeru oblikovala i karizmu svoje družbe koja na taj način djeluje i danas. Uloga je oca, pak, danas pomalo obezvrijedena, rekao je biskup te se osvrnuo na duhovno očinstvo koje je u Crkvi u recentnijoj povijesti, posebno u svome djelovanju, razvio sv. Ivan Bosco koji se trudio biti predstavnik Božjeg očinstva. Svi smo pozvani živjeti obiteljske kreposti, bilo u svojim župama koje su velike obiteljske zajednice, bilo u svojim obiteljima, istaknuo je biskup te na sve naše obitelji zazvao zagovor Svetih Obitelji. Usljedila je obnova bračne privole koju je veoma emotivno vodio o. Euzebije pozvavši prisutne parove da doista dožive izrečeno.

Na kraju misnog slavlja završne zahvale izrekao je pročelnik Vijeća za pastoral obitelji i duhovnost laika preč. Milivoj Koren koji je podsjetio na Nacionalni obiteljski susret sljedeće godine u Solinu. Usljedila je zajednička večera i druženje uz glazbu i sportske aktivnosti za najmlade. (www.ppb.hr)

SHKM Vukovar, 2017.: izjave i dojmovi

Među brojnim medijskim kućama na SHKM u Vukovaru bio je akreditiran i Tiskovni ured Porečke i Pulske biskupije. Takvi su događaji prigoda za susretanje mnogih uvaženih osoba i postavljanje mnogih pitanja... U nastavku pročitajte izjave sudionika, volontera, svećenika, redovnika, redovnica, biskupa, kardinala, nuncija...

Mons. Đuro Hranić, đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit

..To groblje nas podsjeća na one trenutke kad je Vukovar pao. Kad su toliki ljudi stradali, kad su hrvatske branitelje odvodili u logore, kad se dogodila Ovčara, kad smo kao narod bili skršeni i demoralizirani, kad se uvukao strah među ljudi... Kad smo bili najranjiviji i najslabiji dogodilo se nešto slično što se dogodilo Isusu Kristu. On je na križu razapet, umro, položen u grob i nakon tri dana dogodilo se uskrsnuće. Kad se mislilo da je otpisan onda je iz groba ustao. Njegovo uskrsnuće nam pokazuje da nesmijemo računati samo na ljudske snage i kalkulacije nego da moramo računati na

Boga. ...Međunarodno priznanje RH bio je vjekovni san i to nas je počelo podizati i ohrabrivati, te je zaustavilo još daljnja stradanja. Vojno redarstvenim akcijama i mirnom reintegracijom zaokružena je teritorijalna cjelovitost RH. ... Ohraben sam kao čovjek i vjernik vjerom ove naše mladosti. Mladi su, a ne mi svećenici i biskupi, čitajući i listajući Bibliju osmislili i izvukli logo ovoga susreta: *Krist nada naša!* On to doista i jest. Stoga bez obzira na poteškoće u kojima se sada nalazimo, kad mlađi iseljavaju, a sela postaju starački domovi, ne smijemo dići ruke i pomiriti se s time.Ovu mladost moramo ohrabrvati da izgrađuje zdravo društvo koje će biti alternativa postojećem stanju.

Nadbiskup Alessandro D'Errico, apostolski nuncij u RH

Ovo je bilo zaista jedno lijepo iskustvo koje me podsjetilo na tolika lijepa iskustva proživljena tijekom svih ovih godina u Hrvatskoj. Kao što sam rekao tijekom mise, posebno mi se dojmo susret mladih u Dubrovniku gdje je bilo zaista mnogo mladih koji su došli iz Hrvatske i okolnih mjesta. Lijepo je vidjeti tu nadu koja potiče hod naših zajednica, nadu koja je Krist i koja se prenosi na mlade koji su novi horizont puta Crkve u Hrvatskoj, društvu, zemlji i regiji. Za mene je bila milost doživjeti ovaj današnji dan na završetku mojega poslanja u Hrvatskoj jer je prije nekoliko dana navedeno da me Sveti Otac imenovao svojim predstavnikom na Malti i u Libiji. Ovih se dana bavim posljednjim pripremama prije konačnog odlaska. Smatram milošću Božjom što sam danas imao mogućnost iskusiti bogatstvo i dinamizam vjere, kulture i tradicije što nadahnju hrvatski narod.

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački

Mladi koje sam danas susreo ovdje u Vukovaru zapravo svjedoče jednu posebnu otvorenost duha prema dobrim stvarima. Oni su živi svjedoci Krista živa i uskrsla. Pogledajte ovu mladež danas ovdje: radosnu, punu života, punu obećanja za budućnost. U Zagrebu za tri godine čeka nas bl. Alojzije Stepinac koji nas privlači svojom svetošću.

Mons. Stanislav Hočević, beogradski nadbiskup i metropolit

Rado sam danas prisutan ovdje u Vukovaru, tim više jer sam salezijanac, a i jer sam u našoj međunarodnoj biskupskoj konferenciji odgovoran za pastoral mladih. Drago mi je da je više mladih iz Srbije ovdje i da danas prije svega zajedno slavimo, rekli bismo, 'dan mladih', da u njima probudimo nadu kako bi oni mogli otkriti što to znači biti kršćanin u ovo vrijeme. Koliko jače budu kršćani, toliko će jače doprinosti ne samo Vukovaru kao gradu heroja i svjedočanstva nego i Hrvatskoj, regiji i čitavome svijetu jer mislim da je danas to posebno potrebno zbog svih izazova koji postoje. Zato posebno molim da Bog blagosloví današnji dan, da se time zaciijele i rane ovoga grada i svih susjednih naroda jer ja osjećam da je moja posebna zadaća

uvijek promicati mir, suradnju, pomirenje i jedinstvo među nama.

Mons. Mate Uzinić, biskup dubrovački

Ovaj susret doživio sam s olakšanjem. Sada sam mogao biti promatrač, prije tri godine bili smo domaćini, glavni nositelji svega pa nismo mogli sve to opušteno promatrati. Drago mi je da se nakon onog susreta u Dubrovniku, ovdje u Vukovaru, u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji, organizacija susreta pomaknula za još jednu ljestvicu naviše, idemo naprijed. Glavni plod, kako susreta u Dubrovniku, tako i ovog ovdje u Vukovaru, jesu upravo volonteri, animatori, pjevači i svi oni koji su sudjelovali u organizaciji. Mi smo nakon susreta nastavili s njima raditi i na biskupijskoj i na župnim razinama i vjerujem da je stupanj pastorala mlađih u Dubrovačkoj biskupiji na puno višoj razini nego što je bio prije SHKM u Dubrovniku. Nama je doista susret, uz sve poteškoće, probleme, odgovornost koju smo imali, ostavio velik polog na čemu smo zahvalni.

Mons. Tomislav Rogić, biskup šibenski

Srce je puno! I samo raste, raste. Ovo je bio jedan fantastičan doživljaj istinske nade za budućnost Vukovara, hrvatskoga naroda i naše domovine u svim ovim kritnim trenutcima.

Mons. Ivan Čurić, generalni vikar Đakovačko-osječke nadbiskupije

Moram priznati da je sveukupnu organizaciju, osobito onoga razdoblja pripreme, iznio naš Nadbiskupijski odbor odnosno Povjerenstvo za rad i pastoral s mladima. Osobito se jučer osjetilo jedno duhovno gibanje, radost i svjedočanstvo vjere, radost zajedništva jer smo pripadnici našega hrvatskoga naroda i tako je dirljivo bilo po dvoranama i crkvama osjetiti kako se susreću jug i sjever, istok i zapad, bilo je dirljivo čuti kao se slušaju pjesme iz Sarajeva, s Cresa, iz Šibenika, pa iz jedne slavonske župe, bilo je to krasno svjedočanstvo i poticaj za naš put.

Vlč. Dalibor Pilekić, član Vijeća za duhovna zvanja, ministrante i mlade u Porečkoj i pulskoj biskupiji

Ovakvom promjenom programa, po kojoj se prvoga dana održavaju susreti po župama, a drugoga dana zajednički susret, omogućeno je da se mlađi više upoznaju s obiteljima i župama koje su ih ugostile, istaknuo je član dijecezanskog Vijeća za duhovna zvanja, ministrante i pastoral mlađih, vlč. Dalibor Pilekić. Puno mi znači susret mlađih ovdje u Gradu Heroju, no prije svega to je doista znak nade jer mlađost u sebi nosi to po svojoj naravi, mlađost je neopterećena prošlošću i gleda prema naprijed, gleda prema budućnosti. U ovom gradu sagledavamo prošlost, sagledavamo ono što se dogodilo, ali ne mislimo o tome kao o onome što nas opterećuje, nego mislimo o tome upravo kao o onome što nas tjeran da budemo bolji, da budemo više Kristovi, da s Kristom donesemo nadu ne samo ovome gradu nego i našoj domovini.

Don Stjepan Lončar, župnik u Breliма (Makarska)

Iz moje i okolnih župa došlo je 35 mlađih. Smješteni smo u naselju Trnava kod Đakova, u Župi Našašća sv. Križa, kako smo lijepo primljeni. Prije dolaska na SHKM pripremali smo se mahom na tjednim susretima, misama, a uklopili smo to i u pripreme za uskrsne blagdane. Bio sam u Dubrovniku na SHKM i sjećam se ovacija na sam spomen da će sljedeći biti u Vukovaru. Sve je prekrasno, lijepo vrijeme, ovolika mladost, to doživjeti, čovjek se osjeća puno mlađi s njima.

Tihana Prusić, sudionica, Porečka i Pulsko biskupija

Ovdje nam je super! Putovali smo 8 sati. Smještaj je jako dobar, ljudi koji su nas primili izvrsni su domaćini, osjećamo se kao doma. Nikada dosad nisam bila u Vukovaru, ovo mi je prvi put da uopće sudjelujem na SHKM i jako mi je draga što sam ovdje.

Ivan Berton i Carol Mirković, sudionici, Porečka i Pulsko biskupija

Ovo nam je posve novo iskustvo i kako nam se sviđa. Susrećemo nove ljude, mlađe sa sličnim interesima, stvaramo nova prijateljstva, čujemo razne dijalekte, upoznajemo različite običaje i tradicije. Smještajem

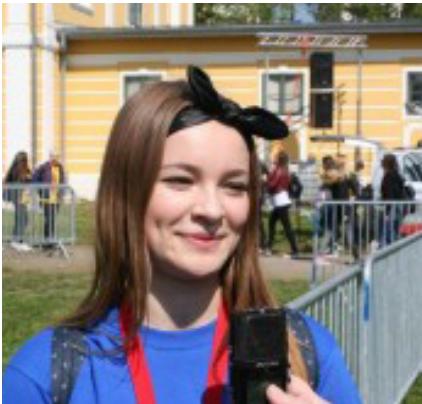
smo super zadovoljni, domaćini su nam super komunikativni ljudi, sve pohvale!

Vlč. Bernard Jurjević, župnik u Barbanu, Sutivancu i Ceru

Iz župa i škole gdje predajem vjerouauk ispunili smo dva autobusa za dolazak ovdje u Vukovar. Na smještaju po obiteljima u mjestu Bapska kako smo lijepo primljeni. Ondje smo s mladima iz Srijemske Mitrovice imali klanjanje, zajedničku molitvu, a potom i zajedničku večeru s mladim domaćinima iz župe. Posebno su nas se dojmile srdačnost i otvorenost obitelji koje su nas primile. Unatoč svemu što su prošli u ratu, to nije ostavilo traga na njihovoj vedrini, njihovoj otvorenosti. Već je u autobusima zavladalo jedno zajedništvo među tim mladima koji se međusobno ne poznaju, i to je dokaz da Duh Sveti stvara zajedništvo među mladima. Jako su zadovoljni, poslušni, otvoreni. Ovaj ih je mladenački duh iznenadio, osobito kada su vidjeli ostale mlade kako razmišljaju o Bogu, traže Boga i žele Boga staviti u svoj život, u svoju mladost. Jučer smo obišli bolnicu i mjesta stradanja u Vukovaru, mnogima od ovih mladih to je prvo iskustvo i ostali su duboko dirnuti, s jedne strane vidjevši što sve može učiniti čovjek kada se otvori zlome, a s druge strane što može učiniti kada se otvori Bogu.

Ana Adžić, volonterka, Tordinci

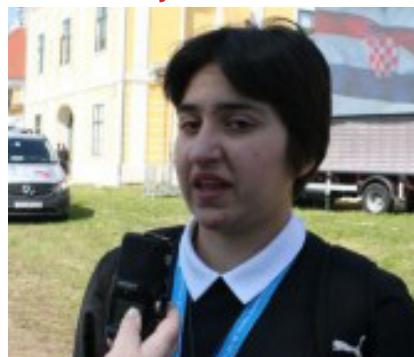
Ovo mi je jako ispunjujuće iskustvo, prvi put sudjelujem u nečem ovakvom i kako sam uzbudena što sam dio ovoga.

Ana Karlić, sudionica, Slavonski Brod

U pripremnim susretima za sudjelovanje na SHKM ujedno su nas pripremali i za prihvat mladih koji dolaze. Dokumentarcima i svjedočanstvima upoznali su nas s prošlošću Vukovara, no naša nas vjera uči da ne treba biti zlopamtilo.

Ivona, postulantica Družbe Školskih sestara franjevki Krista Kralja, Provincije Svetе Obitelji, Mostar

Vukovar je jedno predivno mjesto koje nam je darovano, a koje su naši heroji branili. Svaki put kada dođem ovdje, osjećam se predivno i zahvalno, riječima se ne može opisati. Ovo je zaista predivno mjesto i svima koji mogu preporučila bih da dođu i odaju počast našim braniteljima. Njihovom žrtvom položenom na oltar Domovine nama je darovana sloboda. Hvala im i počivali u miru.

Monika, postulantica Družbe Školskih sestara franjevki Krista Kralja, Provincije Svetе Obitelji, Mostar

Ovo je moje treće sudjelovanje na SHKM. Smještene smo u Đakovu, kod Sestara Sv. Križa. Doček i organizacija bili su jako dobri. Tijekom programa u župi predstavile su se razne skupine, pa smo i mi imale svoje izlaganje. Zajedničko bdjenje u Katedrali bilo je predivno, nadbiskup Marin imao je lijep nagовор. Ni 9 sati putovanja ni dužina programa nisu nam predstavljali poteškoću jer s Kristom i s ovim mladima koji su tu, osjećamo da svi jednim duhom dišemo, sve je lijepo u zajedništvu.

Marija, postulantica Družbe Školskih sestara franjevki Krista Kralja, Provincije Svetе Obitelji, Mostar

Drugi sam put na SHKM. Ovo je jedno lijepo zajedništvo i Bogu hvala što je i nas pozvao da dođemo i da možemo svjedočiti, no ne moramo čak ni riječima svjedočiti, možemo samo proći pored drugoga i darivati osmeh, pogled blagosti i milosrđa. Bogu hvala i slava na ovome zajedništvu.

Fra Željko Klarić, župnik Župe Bezgrešnog Srca Marijina, Vinkovci

Imali smo u župi za naše mlade dosta dugotrajnu duhovnu pripravu, a u posljednja dva tjedna logističke i organizacijske pripreme za doček mladih doživjeli smo također s ushićenjem. Na području naše župe smješteno je 275 mladih iz Zagreba, Siska, Šibenika, Molvi i Korčule. Ovaj je susret na poseban način, upravo kao što i samo geslo kaže, jedno buđenje nade u Slavoniji, prigoda da se pokaže život ljudi ovdje, da ljudi dožive Slavoniju kao stvarni život, da tu ljudi žive, ne samo da sele nego da tu ima i ljudi koji ostaju, da bi upravo ovdje živjeli i radili.

Fra Vladimir Vidović, župni vikar u Župi sv. Josipa Radnika u Sisku

Ja sam rodom iz Vinkovaca, pa sam stoga s posebnim osjećajem doveo mlade iz svoje župe, iz sisačkoga kraja. To je kraj koji je također bio ratom pogoden, tako da su i oni senzibilizirani za ovu tematiku, i zaista smo ponosno hodali u ovoj koloni, no ovaj put ne koloni sjećanja, već koloni radosti, slavljenja, blagoslova i najviše koloni ponosa, ponosni što smo okupljeni ovdje u zajedništvu, okupljeni oko Isusa Krista i što možemo slaviti Gospodina. Prije dolaska u Vukovar, od kraja siječnja imali smo svakog petka redovite kateheze prema katehetskom priručniku koji je izdan za ovaj susret. Bio je jako dobar odaziv, došlo nas je pedesetak, a na kateheze ih je redovito dolazilo oko 35, uglavnom su svi prošli većinu kateheza.

Darko Fiket, Zabok

Došli smo sa 150 mlađih iz Krapinskog dekanata. Smješteni smo u Osijeku, kako su nas lijepo dočekali uz bogat glazbeni i duhovni program i na kraju smo prespavali u jednoj školskoj dvorani, a neki su bili smješteni i po obiteljima. Uvijek kada dođem u Vukovar, sa zahvalnošću mislim na naše branitelje koji su dali svoje živote u obrani Vukovara, ali i ne samo branitelji nego i civilne žrtve. Za nas mlade to znači jako puno, to je učvršćenje naše vjere, nade i molitve, koju ćemo ovdje uputiti Bogu za našu župu i cijelu našu domovinu koja je trenutno u velikoj krizi.

p. Ike Mandurić

Kao i inače, SHKM uvijek je jedan poseban način kako se mlade oduševljava za Crkvu, jedan način evangelizacije mnoštвom. Mnoštvo ima jednu posebnu poruku koju ne mogu prenijeti pojedinac ili manja skupina. Ovdje se na neki način doživljava predokus raja, raj će isto biti jedno mnoštvo, veliko, nepregledno mnoštvo. I upravo će nas to mnoštvo ispunjati, to ovdje doživljavamo. A Vukovar na poseban način doživljavamo svetim jer je ovo mjesto kalvarije nove slobodne Hrvatske. Ovi mlađi koji su danas bili ovdje nekako su se rađali u to vrijeme kada su neki i za njih ovdje umirali. To ima u kršćanskoj simboličici jednu posebnu logiku, uprisutnjene toga, iz umiranja, iz žrtve, iz ljubavi, rađa se novi život. Onda taj život mora izreći jednu svoju zahvalnost za to umiranje, a to ovdje ima jednu posebnu dimenziju.

Fra Bojan Rizvan, župni vikar Župe Presvetog Srca Isusova na Voštarnici, Zadar

Smješteni smo u Župi Brodsko Vinogorje u Župi Uznesenja BDM blizu Slavonskoga Broda. Sinoć smo najprije imali program u župi, gdje su se mlađi jedni drugima predstavili, njih 380 koji su smješteni na području te župe. Nakon toga bio je večernji program čitavog dekanata u Slavonskom Brodu, u jednoj dvorani gdje su doista mlađi pokazali dostojanstvo, kada je trebalo biti veselo, bili su veseli, a kada je trebalo zašutjeti pred Kristom prisutnim u Euharistiji, doista su klečeći šutjeli te tako izrazili svoju molitvu pred Gospodinom. Ono što je najznačajnije, to je da mlađi u sebi imaju jednu nadu jer su susreli Krista.

Žele to drugima svjedočiti, žele biti onaj *spiritus movens*, duh pokretač u ovome društvu, žele biti oni koji će donijeti radost svakome stvorenju, koji će objaviti onu Istину da je Krist doista donio Radosnu vijest na ovaj svijet. Mi često percipiramo i Crkvu, i one koji su u Crkvi, kao neke koji su previše sputani. No Krist je došao upravo da bi nas oslobođio, da bi darovao smisao našemu životu i da bismo u tome smislu pronašli istinsku nadu koju možemo svjedočiti u svome svakidašnjem životu. Nadam se da će ovaj susret baš to donijeti mlađima – pokrenuti nadu koja je spremna zapaliti srca mnogih ljudi.

Božo Galić, župan vukovarsko-srijemski

Velika nam je čast i ushićenje što nam je Bog podario da se ovaj susret događa ovdje kod nas, osobito danas kad su moralne vrijednosti u pogrešnom pravcu, kad nema puno mlađih ovdje koji cijene svoj dom, obitelj, vjeru i koji to u praksi pokazuju. Čast nam je da ovdje na ovo mjesto, gdje su mnogi mlađi dali svoj život za Domovinu, dolazi toliko mlađih moliti za budućnost Hrvatske.

Sestra Dijana Lončarek, Milosrdne sestre sv. Križa

Drago mi je da susretom ovdje obnavljamo ono što je zamrlo. Drago mi je što je to baš Vukovar jer znamo povijest ovoga grada i što je sve naš narod morao proći. Kao kad srce zamre pa ga treba ponovno revitalizirati, to bi za mene bio ovaj susret mlađih, da mlađa svježa krv poteče ovim žilama. (Tekst: G. K., Foto: M. B., G. K.)

KATOLIČKA CRKVA U ISTRI OD 1947. DO 1977.

II. Početak sustavnih komunističkih progona Crkve u Istri

Razmimoilaženje svećenika oko podrške narodnoj vlasti

Pariška mirovna konferencija 1947. bit će prekretnica u novoj istarskoj povijesti. Ono što je narod Istre učinio nekoliko godina ranije, sad je dobio međunarodni karakter – priznanje – Istra pripada Hrvatskoj. Svoj doprinos na tom putu dala je Katolička Crkva na čelu s mons. Božom Milanovićem koji je svojim autoritetom odigrao ključnu ulogu da hrvatska i katolička Istra budu dio Hrvatske. Sam mons. Milanović bio je svjestan da komunistički režim teško prihvata Katoličku Crkvu, ali je vjerovao i nadoao se da će Crkva u Istri moći slobodno živjeti svoje poslanje. Već u proljeće bilo je jasno da komunistička vlast ne misli još dugo imati popustljiv stav prema Crkvi u Istri. Milanović na sastanku Zbora svećenika sv. Pavla za Istru, 10. lipnja 1947., obavještava svećenike da je u Hrvatskoj 70 svećenika u zatvorima, a 40 ubijenih. Svećenici, osobito mladi, pomalo distancirano zauzimaju stav prema vlasti i bivaju oprezniji, dok oni stariji, oko Milanovića i Pavlišića, pokušavaju sačuvati dobar odnos s vlašću unatoč njihovoj sve većoj netrpeljivosti. Veće razmimoilaženje među svećenicima po pitanju vlasti dogodit će se na sjednici 26. lipnja 1947. kad je uslijedila rasprava o podršci Petogodišnjem planu koji je tražen od Zbora svećenika. Vlč. Josip Pavlišić iznio je prijedlog rezolucije podrške Petogodišnjem planu koji nije naišao na podršku svećenika. Milanović je pokušao uvjeriti svećenika da se prihvati rezolucija kakvu je predložio vlč. Pavlišić, međutim, jedan od nazočnih, prof. Mirko Usmanij, rekao je da ovaj plan nije samo za boljitat naroda nego i za učvršćenje komunizma. Vlč. Bulešić zauzima stav da se ne daje никакva pisana rezolucija nego samo usmena. Na kraju je odlučeno da grupa svećenika sastavi jednu izjavu podrške. Vlč. Bulešić odbio je potpisati tu izjavu, što se nije svrdjelo Milanoviću. Ova je sjednica pokazala

da istarsko svećenstvo ne želi biti produžena ruka komunističkih vlasti u narodu, ali da i sami vodstvo Zbora svećenika nema bezuvjetnu podršku svojih članova.

Sveta Stolica povukla prve poteze za Istru

Sveta Stolica za vrijeme Drugog svjetskog rata nije se upitala u novonastalu situaciju, a redovita crkvena uprava uz odredene je poteškoće funkcionalala. Pariška mirovna konferencija te sve veće neprilike od strane komunističke vlasti ponukat će biskupa Antonija Santina da traži od Svete Stolice da dijelom njegove biskupije, koji je trebao pripasti Jugoslaviji, upravlja apostolski administrator. Sveta Stolica u svibnju 1947. godine javlja mons. Antoniju Santinu da je na njegov prijedlog odlučila imenovati mons. Jakova Ukmara „apostolskim administratorom ad nutum Sanctae Sedis“ onog dijela Tršćansko-koparske biskupije koji je nakon 15. rujna 1947. trebao pripasti Jugoslaviji. Državno tajništvo dekret imenovanja mons. Ukmara poslalo je 6. kolovoza 1947. mons. Santinu. Imenovanje je do daljnjeg trebalo ostati tajnim, do ratifikacije Pariškog mirovnog ugovora u rimskom parlamentu u rujnu 1947. Međutim, zbog svih događaja ovaj dekret nikad nije stupio na snagu. Jugoslavenske vlasti nisu znale za ove odluke Svetе Stolice te su neprestano preko medija i svojih kurira u Istri pokušale diskreditirati biskupa Santinija. Svećenici u dogovoru s tršćansko-koparskim biskupom Antonijom Santinom dogovaraju se za podjelu sakramenta sv. krizme u Istri. Dogovoren je da se krizma dijeli u mjesecu kolovozu i napravljen je raspored po župama. Mons. Božo Milanović piše kako se na zadnjoj sjednici Zbora svećenika 24. srpnja 1947. raspravljalio o podjeli sv. krizme u Istri te tko je prikidan za kumovanje. Spominje kako su vlč. Stjepan Cek i vlč. Miroslav Bulešić tražili da se strogo primjenjuju crkveni zakoni po pitanju kumovanja. Međutim, nitko ne citira zapisnik održane sjednice, već svi mons.

Milanovića, iako imamo pismo koje je vlč. Miroslav Bulešić uputio vlč. Tomi Banku u kojem ga izvještava da neće biti na toj sjednici jer je preuzeo obvezu u župi Klana. Ostaje upitno je li Bulešić bio na toj sjednici ili je mons. Milanović na jedan način, kao diplomat, pokušao ublažiti gnjev naroda na komunistička zlodjela u Lanišću. Mons. Ukmara, nesuđeni pazinski administrator, po dolasku u Pazin 16. kolovoza 1947., posjetio je najprije predstavnika civilnih vlasti i predložio mu program slavlja krizmi u 34 župe. Vlasti su doobile raspored dijeljenja krizmi i imale su mogućnost da se organiziraju u sprječavanju krizme. One su se željele osvetiti svećenicima zbog izostanka njihove potpore Petogodišnjem planu na način kako su to oni željeli. Zasigurno su na meti ponajprije bili mlađi svećenici, u narodu još dovoljno nepoznati. Treći dan dijeljenja krizme vlasti su uspjele sprječiti krizmu u Tinjanu i time nagovijestile svoje daljnje aktivnosti. Koliko je god vlast išla protiv Crkve, toliko je više išla protiv naroda. Sprječavanje krizme izazvalo je još veći otpor naroda prema bezbožnom komunističkom sustavu. U tradicionalno vjerskim sredinama, kao što su Kringa, Žminj, Sv. Petar u Šumi, Sv. Matej – Cere, vlasti se nisu usudile sprječiti krizmu, već su sve svoje aktivnosti usmjerile na Buzet i Lanišće. Svećenici i vjernici nisu imali informacije što vlasti namjeravaju. Krvavi pohod započinje u Buzetu kad je sprječena krizma i nagovješteno krvoproljeće u Lanišću. Odziv djece i roditelja na pripravu iznenadio je komunističke vlasti te je trebalo brzo reagirati i isplanirati kako sprječiti dijeljenje krizme, a time i većeg povezivanje mladeži s Crkvom. Vlasti su najprije mislile kako će izliku imati u sprječavanju krizme s napadima na biskupa Sanitna. Kad im se izjavio ovaj plan, trebalo je brzo skovati novi.

Tko se mogao krizmati i biti kum?
Jedini uvjet da se dijete može krizmati bilo je pohađanje nedjeljne mise i župne kate-

heze. Nikakvi drugi uvjeti nisi se postavljali prema djeci. Kad je riječ o tome tko može biti kum, tad se primjenjuju jasni propisi Katoličke Crkve. Antifašisti i partizani koji su išli u Crkvu te živjeli prema načelima Katoličke Crkve, mogli su biti i bili su kumovi. Oni koji nisu ispunjavali te uvjete, kao i danas, ne mogu biti kumovi. Djeca istarskih antifašista ne samo da su bila krizmana nego su neki od njih postali svećenici i redovnici. Komunistička vlast nije mogla prihvati da se tih dana na stotine djece trebalo krizmati i nastaviti živjeti prema kršćanskim načelima. Grupa boljševika, okupljena oko Dine Zlatić, osmisnila je plan da zastrašivanjem odvrate vjernike od Crkve te da spriječe krizmu. Imali su razne scenarije, spremne posebno za Buzet i Lanišće. Mons. Milanović piše da je jedan od scenarija bio župnika Ceka „sasjeći na komade“, dok drugi svjedoci govore o otmici svećenika uoči krizme u Lanišću. Budući da nisu uspjeli u svom planu sprječavanja krizme u Lanišću, ponajprije zahvaljujući vjernicima Lanišća, nakraju su usred bijela dana u župnoj kući u Lanišću okrvavili svoje ruke ubojstvom vlč. Miroslava Bulešića te premlaćivanjem mons. Ukmara, misleći da su i njega ubili, a vlč. Ceka od sigurne je smrti spasila njegova majka. Vlast u Zagrebu, po već uhodanim modelima, svu je krivnju za komunistička zlodjela u Lanišću svalila na svećenike i vjernike te je sustavnim lažima pokušala opravdati svoj zločin. Montirani sudski proces protiv vlč. Ceka i grupe vjernika Lanišća pokazuju svu pravnu lakrdiju procesa i ugnjetavanja vjerske slobode. Komunistička vlast pala je na laniškom ispitu i nikad se nije trudila zadobiti povjerenje u narodu i Crkvi. Narod Istre, vjernici, unatoč medijskoj propagandi, dobro su znali tko je vlč. Miroslav, a što je bezbožni komunistički sustav.

Nemogućnost redovite crkvene uprave u Istri

Crkva u Istri u tom vremenu prolazi svoje najteže trenutke: nema biskupa, svećenici po zatvorima, dokinuta su joj sva prava te joj se *famoznom* Agrarnom reformom oduzima imovina kako bi se onemogućilo njezino djelovanje. Crkve postaju skladišta, svećenike se tjera iz župnih kuća, montirani sudski procesi i sve uime naroda. Nitko ništa ne pita narod jer narod nije mislio isto što i boljševici. Zbog novonastale političke situacije te nemogućnosti uspostavljanja redovite crkvene hijerarhije u Istri, Sveta Stolica imenuje prve administratore za Porečku i Pulsku biskupiju te osniva pazinsku administraturu na čelu s apostolskim administratorom. Trebat će proći desetljeća da Istra dobije redovitu crkvenu hijerarhiju te postane jedno srce i jedna duša pod upravom jednoga biskupa.

Preminuo vlč. Marino Mikolić

Vlč. Marino Mikolić, umirovljeni svećenik Porečke i Pulskog biskupije, okrijepljen svitim sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo, u ponedjeljak, 22. svibnja 2017. godine, u 79.-oj godini života i 56.-oj godini svećeništva.

Vlč. Mikolić rođen je u mjestu Motovunski Novaki, u Pazinskom dekanatu, 17. srpnja 1938. godine, kao šesto dijete u obitelji oca Andela i majke Marije rođ. Ujčić. U rodnoj župi sv. Marine dj. primio je sakrament Svetе Potvrde 1948. godine. Osnovnu školu poхаđao je u rodnom mjestu, a gimnaziju u Biskupskom sjemeništu u Pazinu gdje je maturirao 1957. godine. Iste godine pozvan je na odsluženje vojnog roka no zbog zdravstvenih poteškoća, odslužio je samo tri mjeseca, u Prištini. Školovanje je nastavio na Visokoj teološkoj školi u Pazinu gdje je diplomirao 1961. godine s diplomskim radom na temu „Borba protiv psovke“. Red đakonata primio je u 1961. godine u Pazinu po rukama biskupa dr. Dragutina Nežića, a iste godine u kolovozu u župnoj crkvi sv. Jurja na Starom Pazinu za svećenika ga je zaredio nadbiskup Josip Ujčić, s koji je bio u rodbinskoj vezi. Mladu misu proslavio je u Motovunskim Novakima 1. listopada 1961. Dan kasnije biva imenovan župnikom Zamaska, a u travnju 1962. i susjedne Kašćerge, tim župama upravlja do 1969. godine. U rujnu 1969. postaje knjižničar u Pazinskom sjemeništu i tu službu vrši do listopada 1971. godine. Odmah potom prelazi na službu bilježnika u Biskupskom ordinarijatu u Poreču. Ondje ostaje do listopada 1984. godine, kada se seli natrag u rodno mjesto gdje po potrebi pomaže u pastoralu. U svibnju 2002. godine preuzima ponovo župe Kašćerga i Zamask, kojima upravlja nešto više od godine dana. U kolovozu iduće godine imenovan je župnikom rodne župe Motovunski Novaki gdje ostaje do umirovljenja, 14. studenog 2012. godine. Umirovljeničke dane proveo je u Svećeničkom domu Betanija u Puli. Preminuo je 22. svibnja 2017. u jutarnjim satima, u pulskoj Općoj bolnici. U listopadu 2015. godine, već kao umirovljeni svećenik, doživio je ostvarenje jedne svoje velike, kako je i sam rekao, životne želje, obnovu crkve Majke Božje od Ružarija nadomak rodnog sela. Vlč. Mikolić je tom prigodom, u suslavljaju sa sadašnjim župnikom, vlč. Rudijem

Koracom, predvodio misno slavlje kojim je proslavljena temeljita obnova te crkve koja se nalazi neposredno izvan sela, na tek nekoliko stotina metara od župne crkve. S ponosom je blagoslovio to zdanje čija je obnova bila njegov životni projekt. Na kraju tog misnog slavlja radosno je zahvalio mještanim i drugima koji su na razne načine doprinijeli obnovi te crkve, za koju je svojevremeno, podsjetio je vlč. Mikolić, čak bilo prijedloga da se sruši. Napose je zahvalio Bogu što mu je ispunio želju da dočeka dan blagoslova obnovljene crkve, što je bila njegova životna želja i projekt za koji je študio cijeli svoj svećenički staž, od mlade mise 1961. godine. Čovjek blagog osmjeha, svojom je mirnoćom, staloženošću i vedrinom donosio ljudima Krista, koliko prelamanjem Riječi i Euharistijskom žrtvom, toliko često i svojim životnim primjerom podnošenja teškoća, kojih naravno nije bio pošteđen.

Počivao u miru Božjem!

Održane XXI. Iskrice

**Pobjednička je pjesma XXI.
izdanja Dječjeg festivala
duhovne glazbe Iskrice pjesma
„S Kristom na put“ u izvedbi
Zbora „Nebeske Iskrice“ iz
Župe sv. Mateja iz Viškova,
iz Riječke nadbiskupije.**

Već tradicionalni Dječji festival duhovne glazbe "Iskrice" održao se u subotu, 6. svibnja 2017., u Vodnjanu 21. put zaredom, a u sklopu njega održan je i 8. natječaj za literarni rad "Egidije Bulešić". Ove je godine geslo festivala bilo "Radost putovanja". Sudjelovalo je čak 13 zborova župa i osnovnih škola Istarske i Primorsko-goranske županije koji zajedno broje gotovo 400 malih pjevača. Izvedene su poznate duhovne pjesme, ali i nove skladbe s novim stihovima za koje je dodijeljena posebna nagrada. Na literarni je natječaj stiglo 15 radova. Za najbolji literarni rad odabran je tekst pod naslovom „Radost putovanja“ učenice Ariele Kozlović iz OŠ Milana Šorge iz Oprtla, drugo mjesto pripalo je sastavu Julije Puljić iz OŠ Karoiba, a treća nagrada dodijeljena je Antici Vadanjel iz OŠ Vladimira Nazora Pazin.

Poruke vjere, mira i prijateljstva

Program su vodile Adriana Radmanić i Ivana Pajković. Nakon izvođenja himne Iskrice na početku se okupljenima obratio vodnjanski gradonačelnik Claudio Vitasović koji je izrazio zadovoljstvo i ponos što Vodnjan ima jednu takvu manifestaciju koja iz godine u godinu šalje poruke vjere, mira i prijateljstva te izrazio nadu širenja festivala u narednim godinama. Skup su pozdravili Dragica Zadnik uime organizatora, Hrvatskog katoličkog zbora „MI“ Osnovne zajednice Vodnjan, i Corrado Giraldo, ravnatelj Osnovne škole Vodnjan.

Potom se skupu obratio dugogodišnji predsjednik Hrvatskog katoličkog zbora „MI“ Osnovne zajednice Vodnjan koja je od početka nositelj organizacije festivala Iskrice, saborski zastupnik Anton Kliman. On se prisjetio skromnih početaka te izrazio nadu širenja festivala uključivanjem što više zborova iz cijele Riječke metropolije, a već se ove godine krenulo u tom smjeru s čak tri zabora s riječkog područja. On je izrazio zahvalnost organizatorima na uloženu trudu te zazvao na festival zagovor Egidija Bulešića. O tom pobožnom mladiću, franjevačkom trećoredcu, koji je rođen i živio u Puli početkom XX. stoljeća te umro na glasu svetosti u dobi od 24 godine, pobliže je govorio vodnjanski župnik, preč. Marijan Jelenić, koji je u svojstvu izaslanika Porečke i Pulske biskupije proglašio festival otvorenim.

Bogat i širok repertoar

U kategoriji poznatih duhovnih skladbi u izvedbi župnih zborova prvu nagradu za izvedbu pjesme „Bože, Tebi pjevam ja“ osvojio je Dječji zbor „Nar“ iz Župe sv. Mohora i Fortunata iz Lindara, u kojem dvadesetak pjevača pjeva uz instrumentalnu pratnju čak pet instrumentalista, među kojima gitaru svira i vlc. Filip Celent. Drugu nagradu u kategoriji poznatih duhovnih skladbi u izvedbi župnih zborova osvojili su, s jednakim brojem bodova, Zbor „Egidije Bulešić“ vodnjanske Župe sv. Blaža pjesmom „Zahvali“ i Zbor „Mali sv. Jurja“ iz Župe sv. Jurja sa Starog Pazina pjesmom „Kapetane moj“. Treće mjesto u toj kategoriji podijelili su Zbor „Marijine zvjezdice“ iz Sv. Petra u Šumi pjesmom „Ne boj se jer ja sam s tobom“ te Zbor „Svetog Peregrina“ iz istoimene umaške župe pjesmom „Bože, Tebi pjevam ja“. U kategoriji poznatih skladbi u izvedbi zborova osnov-

nih škola prvo mjesto osvojili su mališani iz Osnovne škole Tar – Vabriga pjesmom „Hvala ti“, drugo mjesto, pjesmom „Milost“, osvojili su pjevači iz združenih zborova OŠ Vodnjan i Juršići, a treće mjesto, pjesmom „Oh, happy day“ mali pjevači iz Osnovne škole Višnjan.

Nagrađeni

Prvu nagradu u kategoriji novih duhovnih skladbi u izvedbi župnih i školskih zborova, a ujedno i posebnu nagradu za tekst i glazbu nove skladbe odnijela je pjesma „S Kristom na put“ u izvedbi zbora „Nebeske Iskrice“ iz Župe sv. Mateja iz Viškova iz Riječke nadbiskupije, koja je ujedno proglašena i pobjedničkom pjesmom ovogodišnjeg festivala "Iskrice". Autorica je nagrađenog teksta Ljilja Ivkić, a glazbe Ivana Marčelja, one su zajedno i voditeljice zbora. U pobjedničkoj pjesmi solističke dionice otpjevala je Veronika Višnjić, učenica 4. razreda. Posebna nagrada za glazbeni aranžman pripala je pjesmi „Hvala ti“ u izvedbi Zbora OŠ Tar-Vabriga, odnosno autoru aranžmana Bogdanu Fabrisu, koji je ujedno i voditelj zbora. Drugu nagradu u kategoriji novih duhovnih skladbi u izvedbi školskih i župnih zborova podijelili su mališani iz Zbora „Ljiljani“ iz riječke OŠ Turnić pjesmom „Domovina iz srca raste“ i Zbor talijanske osnovne škole Buje pjesmom „Dragocjeni cvijet“. Treće mjesto iste kategorije podijelili su članovi Vokalne skupine Osnovne škole Vladimira Nazora iz Pazina i pjesmom „Hvala ti, Kriste“ i Zbor OŠ „Sv. Matej“ iz Viškova u Rijeci pjesmom „Božja ljubav“. Nagrađeni su zborovi osim pehara dobili i knjigu sa sakupljenim pjesmama izvedenim tijekom prvih 15 godina Iskrice. (www.ppb.hr)

Izbori po ideološkom, a ne vrijednosnom ključu

Dan uoči lokalnih izbora, analizirajući kandidacijske liste, potaknut sam na pisanje o temi fenomena samih izbora i na «neobična otkrića» identitetskih i drugih karakteristika istarskog društva, a koje proizlaze iz javno objavljenih podataka uz ime i prezime mnoštva kandidata. Višestranački izbori, koje god vrste oni bili, jedan su od instrumenata ostvarenja demokratskog poretku, u kojemu je svakom građaninu biraču dana mogućnost da glasuje za pojedine kandidate i kandidacijsku listu, koji mu se prema vlastitom ukusu, svjetonazoru, ideologiji ili nečemu drugom, čine prikladnim za obnašanje neke javne, predstavničke, funkcije. U konačnici, izbor padne na one koji su se stavili (ili ih je stranka stavila) na izborne liste i koji u izbornom natjecanju ostvare dovoljan broj, ili najviše, glasova u tom izbornom natjecanju. Izabrani, što je važno naglasiti, imaju takozvani politički legitimitet jer su ih u većem broju birali građani. Međutim, to nije nikakvo jamstvo da su izabrani i najbolji, najsposobniji i najmoralniji pojedinci iz pripadajuće zajednice jer oni po tim kriterijima i mjerilima nipošto nisu stavljeni na liste. Kako uz to velika većina građana ne posjeduje prave i istinske informacije o «kvaliteti» kandidata, a njihov se predizborni marketing, od županije i župana nadolje, temelji isključivo na samohvali, na olakim i neobvezujućim željama i obećanjima, to onda izborni kriterij najčešće postaje ideološki kriterij i koristoljublje, usmjereni na one kandidate koji su medijski favorizirani i koji su već ranije obnašali vlast. Po takvom se onda obrascu događa to da u Istri imamo župane, gradonačelnike i načelnike koji to ostaju sve dogleđe dok sami ne odluče otići s te funkcije. To znači da izbori gube svoju demokratsku funkciju jer se njima ne mogu dogoditi nikakve pozitivne promjene u zajednicama/sredinama

gdje bi to bilo, po lošim rezultatima rada i upravljanja, itekako nužno. Paralelno s tim, na djelu je jedan «opasan» proces u kojem se širi i ostvaruje autokratski način vladanja, posebno u osobama načelnika i gradonačelnika, čime se urušava sustav predstavničke demokracije i značaj Vijeća u oblikovanju i donošenju odluka i raspoređivanja materijalno-financijskih resursa, prikupljenih od oporezivanih građana. Kandidature pokazuju da u jednom gradu (Novigrad) i čak u sedam općina postoji samo jedan kandidat za (grado)načelnika, pa su time izbori riješeni već prije početka. Srlijamo li u Istri u novu jednopartijsku, stranačku, diktaturu? Podatci sve kazuju!

Identitetske zbrke i podvale

Valja ovdje upozoriti na još jedan istarski fenomen, vidljiv iz osobnih podataka kandidata, a to je mentalitet mijenjanja osobnog nacionalnog i kulturnoškog identiteta iz koristoljublja. U prilog gornjoj tvrdnji idu podatci iz kojih se vidi kako su samo u odnosu na ranije izbore, mnogi, od župana nadolje, ranije bili nepoznatog, ostalog, identiteta (Istrijani, Jugosloveni, itd.) a sada su Hrvati, Talijani ili nešto drugo. I obrnuto. Nađe se i istih prezimena s iste adrese, ali jedan je kandidat jedne, a drugi druge nacionalnosti. O velikom broju talijaniziranih hrvatskih prezimenima ili pravopisno nehrvatski oblikovanim imenima i prezimenima, da i ne govorimo. Kao i o velikom broju etničkih Hrvat(a)ica, po rodu i prezimenu, koji se izjašnjavaju Talijanima. Izbor nacionalnog identiteta u Istri gotovo se poistovjećuje s izborom modnog stila, odgovarajuće prilagođenog zahtjevima poslodavca. Uočava se i još jedan fenomen čiji poticaj leži u odredbama statuta dvojezičnih općina i gradova, po kojima se zahtijeva da jedan, (grado)načelnik ili njegov zamjenik, mora biti Talijan. U situacijama kad to nije kadrovske ostvarivo,

onda jedan od te dvojice preuzima neki drugi nacionalni identitet (Talijan, Slovenc). Na tom tragu valja zabilježiti kako onaj drugi, netalijan, ne mora biti Hrvat. Toliko o ravnopravnosti i toleranciji u Istri.

Dinastija Radin

Većini je građana Istre poznata dvadesetpetogodišnja karijera zastupnika Furija Radina u hrvatskom Saboru, kao izabranog predstavnika talijanske manjine u Hrvatskoj. Manje je poznato kako je gospodin Radin isto tako četvrt stoljeća vijećnik u Županijskoj skupštini, ali ne po ključu talijanske manjine, nego po ključu građansko-stranačke, IDS-ove, pripadnosti. Onda je opet, sad već kao *homo triplex*, u Saboru član Kluba (dugo i predsjednik) nezavisnih manjinskih zastupnika. I nije to sve, svih je tih godina zastupnik Radin tek formalno nastanjen u Puli, iako radno i obiteljski neprekidno boravi u Zagrebu. Kao takav, dakle *homo multiplex*, on nas često javno opominje i kori, i u Istri i u Hrvatskoj, ukoliko ocijeni da smo malo «previše patrioti i Hrvati» i da iskazujemo «opasne stavove» kojima «želimo više cijeniti svoj većinski narod i sebe same nego druge manjine u Istri i Hrvatskoj». Uopće, po mnogočemu, *fenomen Radin* dobiva u Istri i neke daljnje začudne političko-kontrolne, gotovo dinastičke nadstrukture, jer će se u osobi njegova nešto mlađeg brata Fabrizija, budućeg IDS-ova dožupana, nastaviti taj obiteljski vladajući niz u ovakvoj «tolerantnoj i multikulti» Istri. Opisom ovog fenomena nipošto nisam isključio postojanje i drugih, njima sličnih, pojavnosti u istarskoj vladajućoj političkoj strukturi. Kamo to vodi i dokad?

Održan 11. susret Hrvata Italije o blagdanu sv. Leopolda Bogdana Mandića

U Padovi je 13. i 14. svibnja održan 11. susret Hrvata Italije o blagdanu sv. Leopolda Bogdana Mandića. Prigoda je to za vjerničko slavlje, ali i za druženje Hrvata u tuđini, u kulturno-umjetničkim programima te mogućnosti dogovora za suradnju i razmjenu raznih informacija iz domovine Hrvatske. Organizatori su i dalje Hrvatska zajednica u Venetu i Hrvatska matica iseljenika-podružnice Dubrovnik i Pula sa suradnicima. Ovogodišnje 11. Susrete Hrvata u Padovi otvorila je večernjim koncertom ženska klapa iz Dubrovnika „Amfora“. Uz bogat program sakralnih pjesama, izvele su i ve-

dre dubrovačke napjeve i jednako oduševile talijansku i hrvatsku publiku. Za završnu pjesmu izabrale su domoljubnu pjesmu „Bože, čuvaj Hrvatsku“ čime su izmamile još jedan buran pljesak. Poslije koncerta u teatru Svetišta nastavilo se druženje uz prigodan domjenak, koji je, iako neformalan, vrlo značajan i vrijedan za nova poznanstva, razna pitanja, diskusije i slično. U nedjeljno prijepodne održan je Okrugli stol s predstvincima Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske te predsjednicima i predstvincima Hrvatskih zajednica iz više gradova Italije. Dubravka Severinski iz Središnjeg državnog ureda za

Hrvate izvan Domovine predstavila je rad pojedinih odjela Državnoga ureda, pojasnila kako udruge mogu doći do sredstava za svoje programe i aktivnosti, kako njihovi strani bračni partneri i djeca rođena izvan Hrvatske mogu dobiti hrvatsko državljanstvo i posebno gdje mogu dobiti pomoći pri povratku u Hrvatsku.

Prijateljstvo između Hrvata i kapucina u Svetištu

U 12,30 sati započela je misa na hrvatskom jeziku koju je predvodio fra Đuro Vuradin, gvardijan Samostana sv. Franje iz Pule, uz concelebraciju fra Nikole Rožankovića i

don Elij Ferrija, poslanika za imigrante Padovanske biskupije. Misno su slavljve svojom vokalno-instrumentalno glazbom pratile glazbenici Grupe "OTON" iz Pule s voditeljicom Anom Ćuić Tanković. Nakon mise sve je nazočne pozdravila i zahvalila svima na pomoći i suradnji predsjednica Hrvatske zajednice u Venetu Duška Madunić. S nekoliko pozdravnih riječi obratio se i Filip Vučak, izaslanik predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar Kitarović, koji je i član Kabineta ministra vanjskih poslova RH Davora Ive Stiera. Na Susretu su još bili nazočni veleposlanik RH u Rimu Damir Grubiša, Generalna konzulica u Trstu Nevenka Grdinić, Zlata Penić Ivanko, savjetnica u Veleposlanstvu RH u Vatikanu, Iva Pavić, generalna konzulica u Milanu, Nela Sršen, počasna konzulica u Padovi, Damir Murković iz Trsta, Dragica Hadrović iz Rima, Matteo Tudor iz Santa Maria di Salla – Venecija i Antonella D'Autunno iz Molizea. Tijekom tih desetak godina uspostavljena je i vrlo dobra suradnja, bolje reći razvilo se prijateljstvo između Hrvata i kapucina u Svetištu, posebno s gvardijanom Samostana ocem Flavianom Gusellom. Kao da se svih tih godina među Hrvatima potihno rađala misao da je došlo vrijeme ostvarenja Svetčeve želje „da bar njegove kosti počivaju u rodnom mu kraju“. Prošlogodišnji značajan događaj, kojim je papa Franjo omogućio da se hrvatskom svetcu oda počast i u njegovoj domovini Hrvatskoj, ispunjen je velik dio te želje. Ispunjena su i srca hrvatskog naroda, koji je to s radošću dočekao. Ali kad je ljubav velika i domišljata, otvaraju se i druga „vrata“, pa je tako u planu da tijelo sv. Leopolda dode i u njegovu Boku Kotorsku i do Herceg Novog. Naravno, do tog juga Jadranu bilo bi nekoliko postaja, i to u Rijeci, Zadru, Splitu, Dubrovniku pa u Herceg Novom. Prema planu i dogоворима Vatikana, hrvatskih biskupa i kapucina ovaj bi se lijepi događao trebao ostvariti već ove, 2017., godine sredinom rujna. Evo prilike da izmolimo taj dar. Sveti je Leopold za života čeznuo za svojom domovinom, ali ju nije mogao posjećivati. Danas njegov narod čezne za njim i njegovim zagovorom. I da završimo porukom omiljena svetca u Hrvatskoj i izvan nje, a kao da nam danas govori: "Budite mirni, sve stavite na moja ramena i ja će se o tome pobrinuti!"

Biskupijska proslava sv. Florijana u Grožnjanu

U organizaciji župe Grožnjan, DVD-a Buje i Vatrogasne zajednice Istarske županije, u Grožnjanu i Marušićima u subotu, 6. svibnja 2017., proslavljen je dan sv. Florijana, zaštitnika vatrogasaca.

S lavlje je započelo procesijom u kojoj su vatrogasci nosili skip sv. Florijana, od kapelice Sv. Duha do župne crkve sv. Vida, Modesta i Krescencije te je nastavljeno svečanom svetom misom tijekom koje se molilo i za pokojne vatrogasce koji su stradali prigodom spašavanja ljudi i imovine. Euhарistijsko je slavlje predvodio biskup u miru Ivan Milovan, a koncelebrirali su svećenici: Mladen Milohanić, župnik u Bujama, Antun Tonči Jukopila, župnik u Oprtlju, i Miroslaw Paraniak, grožnjanski župnik.

U propovijedi biskup je istaknuo vrline svetog Florijana koji je bio kršćanin iako je bio rimski vojnik i mogao je lijepo živjeti i uživati u dobrima ovoga svijeta. No, on se radije odlučio biti prezren, ismijan, ostati vjeran Bogu, Isusu Kristu, po cijenu života, odbio je progoniti kršćane i poručio caru da je spremam doživjeti sudbinu namijenjenu drugim kršćanima. Bio je svjestan da postoje vječna načela od kojih čovjek ne smije odustati, kojima se ne može trgovati. Kad su vatrogasci odlučili uzeti sv. Florijana za svoga zaštitnika, prepoznali su u njemu cjelovitu osobu, primjer vjere i solidarnosti, poput spremnosti i solidarnosti vatrogasaca, koja se ubraja u uzore humanosti, dobrote i nesebičnosti. Kršćani u tim vrlinama vatrogasne službe prepoznaju Isusove zapovijedi ljubavi prema bližnjemu. Znamo ulogu vatrogasaca: čuvati imovinu, materijalna dobra od požara i elementarnih nepogoda i braniti ljudske živote. Iz toga vidimo kolika je hrabrost, plemenitost i ljubav tih ljudi na djelu. Na kraju svoje propovijedi biskup je pozvao sve prisutne vatrogasce da se, poput njihova zaštitnika sv. Florijana, ne umore činiti dobro. Misno su slavljve svojim pjevanjem obogatile članice župnog zbora Grožnjan. Okupljenima su se obratili županijski vatrogasni zapovjednik Dino Kozlevac, grožnjanski načelnik Claudio Stocovaz, župan Istarske županije Valter Flego i predsjednik DVD-a Buje Goran Rašić. Uz vatrogasce iz Istre, na misi i proslavi dana vatrogasaca Istarske županije sudjelovali su i predstavnici bujske policije, vatrogasci iz Slovenije i Italije i (grado)načelnici Bujštine te dječaci i djevojčice – pomladak DVD Buje. Zajedničko druženje biskupa Milovana, svećenika i vatrogasaca nastavljeno je u Marušićima. (Valerija D. M.)

V. OBITELJ DEFAR OPET U ISTRI

Don Milorad DEFAR

„Lijepo je čuvati tajnu kraljeva, ali je slavno otkrivati djela Božja!“ (Tob. 12,7)

NAPOMENA: Zapis don Milorada Defara USPOMENE IZ NEOBIĆNOG MOZAIKA BOŽJE PROVIDNOSTI dovršeni su i priređeni 1992. godine u Zagrebu, u godini međunarodnog priznanja Republike Hrvatske. Jednu presliku teksta USPOMENE – po izričitoj želji gospodina Hrvoja Defara, brata don Milorada – proslijedila mi je prije nekoliko godina gospođa Marija Banko, pjesnikinja iz Tinjana (Jakovici). Gospodina Hrvoja Defara obavijestih o ideji da se fragmenti zapisa USPOMENA njegova brata svećenika objavljuju u „Ladonji“. (Tomislav Milohanić)

Samo što je završen moj prijelaz u Skopljansku biskupiju, „drugovi“ pozivaju braću Defar u Pazin jer su oni svoj posao u Bosanskom Brodu obavili. Barba Janko se još iste 1945. godine ujesen vraća u Pazin, ne navršivši 25. obljetnicu svog bijega iz Istre. Vraća se u svoj ljubljeni zavičaj, za kojim je, zajedno sa svima ostalima, čeznuo, patio i sanjao. To, međutim, nije više ona Istra kakvu je u mladosti ostavio. Fašisti su ostaviliiza sebe pustoš, a što nije mogao uništiti bezdušni fašizam, dokrajčio je bezbožni komunizam, za mnogo kraće vrijeme. Tako se barba Janko s nekoliko rodoljuba Istrana dao na obnovu PTT prometa u Pazinu i okolnim mjestima. Ubrzo pozivaju i mog tatu jer je u istarskim „kohozima“ velika potreba za stručnim ljudima u knjigovodstvu. Kako je, međutim, barba Janko morao hitnije otići, to je na tati ostalo da sredi sve imovinsko-pravne formalnosti oko prodaje kuće i posjeda, odnosno cjelokupne imovine u Bosanskom Brodu. Treba reći da smo u Brodu imali kuću s relativno velikim imanjem, koje je, istina, od tolikih bombardiranja bilo temeljito izrovano velikim stožastim rupama od eksplodiranih bombi. Iza proslave 25. obljetnice vjenčanja, koju su proslavili u župnom stanu u Bosanskom Brodu, moji

su roditelji krenuli u Istru. Najprije su otišli tata i Duša, koji su se odmah i zaposlili, a zatim i mama, Vjera i Hrvoje. Ovi su gotovo tjedan dana putovali teretnim vagonom sa svim namještajem i stvarima, a u zadnji je čas u Slavonskom Brodu sprječeno pogrešno upućivanje vagona, što zbog željezničarske nepismenosti što zbog općeg nereda. Zamalo da ih ne odvezoše u Pazovu i Beograd.

Staropazinske prilike i nova poznanstva

Stigoše u Pazin sretno, i to na 25. obljetnici bijega iz Istre, 31. ožujka 1946. godine. Kako je „prethodnica“ osigurala smještaj mojoj ostaloj obitelji na Starom Pazinu, nije mi poznato. Svakako, nastaniše se u prostranu staropazinskom župnom stanu, u kome je još prebivala i svoje staračke dane sa svojim mačkama provodila „gospodična“ Natalija Kropek, sestra pokojnog prethodnika i dugogodišnjeg staropazinskog župnika mons. Stjepana Kropeka. Tadašnji župnik Starog Pazina vlč. Slavko Kalac stanovaо je u Biskupskom sjemeništu gdje je obavljao poglavarske i profesorske dužnosti u sjemenišnoj klasičnoj gimnaziji, a na Stari bi Pazin dolazio nedjeljom i blagdanom slaviti župnu sv. misu. Po odlasku Italije, Istru je napustio i određen broj Talijana i talijaniziranih „Istrijanaca“. S njima je otišao i priličan broje pastoralnoga klera – Talijana, pa je veći broj istarskih župa ostao bez svećenika. Većina ostavi svoja duhovna stada, čijeg jezika nisu ni nastojali naučiti. Propovijedali su na svome, ne mareći koliko ih ljudi u crkvi razumiju. Što zbog osobnoga uvjerenja i lokalnih nacionalnih razloga, što zbog osobitih simpatija prema pridošlicama „iz Hrvatske“ (!), župnik vlč. Slavko Kalac i moj tata uspostavise izuzetno prisne, prijateljske, glazbeno-liturgijske i društvene odnose. A kad je tata započeo s crkvenim pjevanjem, najprije s Dušom i Vjerom, a zatim s organiziranim zborom, župnikovu zadovoljstvu nije bilo kraja. I sam je, naime, bio velikim ljubiteljem glazbe, kako osobnim afinitetima, tako i profesionalnim znanjem; u sjemenišnoj je gimnaziji jedno vrijeme predavao glazbeni

odgoj i vodio pjevanje. U to se vrijeme, zahvaljujući i kvalitetnim župnikovim *buteljkama*, često sastajalo birano društvo sjemenišnih profesora – laika, kao i drugih prijatelja naše obitelji, sve redom ljudi od sluha i dobra glasa, na ugodnim večernjim nedjeljnim domnjencima. U to sam doba na Starom Pazinu našao i upoznao svoga preuzvišenoga susjeda mons. dr. Josipa Ujičića, nadbiskupa beogradskog, rođenog Staropazinca, koji mi je objasnio i našu rodbinsku vezu: njegova teta Fuma je bila moja prabaka. On se, pak, tu rodio i pohađao osnovnu školu, a gimnaziju u Pazinu. Rodna mu je kuća do župnog stana gdje su mu u to doba živjele nećakinje. Za ljetnih praznika moj brat Hrvoje bio mu je redovnim ministrantom. Svakako, od toga staropazinskog vremena tinjanski je Tonić i brodski Ante postao definitivno, zauvijek i za sve generacije – barba Tone! U međuvremenu i meni stiže obavijest iz Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu da se 4. listopada 1945. imam prijaviti rektoru.

Nestanak brata Slavka

Nekoliko dana prije te obavijesti stigla je obavijest iz Sv. Ivana Zeline da je moj brat Slavko ostavio kod svoje stanodavke neke stvari pa jer se dosad nije pojavio, ona moli da netko od nas dođe to uzeti. Tata pošalje mene i Dušu te nadosmo tu gospodu. Ona nas je prepoznala po fotografijama što joj ih je Slavko pokazivao pa nas oboje izgrli i izljubi jer da joj je bio kao sin. Sva u suzama hvalila je roditelje koji su odgojili takvoga sina. Mi smo stvari odnijeli, ali se on nikada više nije ni javio ni vratio. Od naše smo kume Milušić čuli da je naš Slavko tjedan dana prije ulaska partizana u Zagreb još bio kod nje i vjerovao da će se „ubrzo vratiti“. Od jednog njegova vršnjaka iz Bosanskoga Broda, pak, čusmo da je bio s njim u logoru, ali da se nije htio prijaviti za Bosanski Brod da ne bi zbog njega trpjeli ili nastradali njegovu roditelji. Time je, po svemu sudeći, izabrao smrt u jednoj od jama Žumberka. Utjeha su nam svima bile riječi gospode iz Sv. Ivana Zeline o njegovim posljednjim danima koje je proveo u

molitvi, sviranju na orguljama u Sv. Ivanu Zelini i pjevanju. To su bile posljednje vijesti o Slavku, kojega se nadamo susresti u vječnosti.

Progon Crkve

Bezbožna je propaganda lažima i klevetama pripremala anđelu Crkve zagrebačke mučeničku krunu. Bili su to teški dani za Crkvu, ali je i u tom dvoboju, unatoč otrovnim ujedima i ubitačnim udarcima, Ona nepobjediva – sve izdržala do kraja. Izdržavali su nevino osuđeni teške zatvorske kazne, a mnogi su, na čelu s kardinalom Stepincom, kažnjeničku kapu zamijenili mitrom. U vrijeme mojeg studija teologije, u jesen 1947. g. mjeseca studenoga, pozove me naš dotadašnji duhovnik dr. Dragutin Nežić k sebi. „Ovo što ću vam reći, ne smije nitko znati!“ – reče mi odmah na početku te me upita: „Jeste li spremni poći sa mnom u Pazin?“ Bio sam zatečen i iznenaden kako obvezom šutnje, tako i iznenadnim putom u Istru. Nakon objašnjenja da se radi o važnoj crkvenoj stvari, a ne o meni, dade mi novac za dvije karte do Pazina i da javim tati ili stricu da nas dočekaju na željezničkoj postaji, sve bez navođenja tko dolazi i zašto. Dogovoren i izvršeno. Nitko od bogoslova niti je bio niti znao kad smo izašli iz Sjemeništa. Oko podne stigsmo u Pazin gdje nas je čekao moj barba Janko, zabrinut zbog moga iznenadnog dolaska. Nakon pozdrava i predstavljanja, udaljivši se malo od mene, moj mu duhovnik ukratko obrazloži razlog našeg dolaska, za koji ja doznah tek prije povratka u Zagreb, kad je već moj bivši duhovnik predao mons. Boži Milanoviću papinu bulu o njegovu imenovanju za administratora Porečko-pulske i hrvatskoga dijela Tršćansko-koparske biskupije. Bila je to mudra odluka sv. oca Pija XII., upravo nakon mučeničke smrti don Miroslava Bulešića u Laništu. Tom je odlukom Crkva u Istri, protivno svim namjerama sotonske partije, ipak dobila svoga izvanrednoga pastira.

SJEĆANJE NA BISKUPA DRAGUTINA NEŽIĆA

Velik i u malim pričama

Biskup dr. Dragutin Nežić ostavio je dubok trag na mnogim područjima. Nakana ovega osvrta nije to istraživati i isticati. Želim ukazati na neka osobna iskustva njegove veličine u malim, bliskim, šaljivim, naoko bez važna sadržaja, situacijama. U životu mi je sjećanju njegovo okolišanje na hodniku trećega kata pazinskoga sjemeništa kad mi je kanio povjeriti prvu župu – Sovinjak. Župna je kuća bila derutna, bez vode, župa raštrkana na vrlo brdovitu terenu, bez pravih putova. Stari motor bio je jedino prijevozno sredstvo, koje se na svakoj uzbrdici pregrijavalo te je trebalo stati da se ohladi i nastavi put. Župljanima je to bilo nadahnucé za prikaz starijeg i šepavog čovjeka: „Greš kako gospodinov motor.“ Kad sam naslutio što kani, rekao sam: „Gđe god ljudi žive, meni će dragو biti s njima i snaći će se kao i oni.“ Ovo biskupovo okolišanje otkriva mi velika čovjeka. Drugi ili treći dan, nakon što sam preuzeo župu Barban, biskup Nežić me posjetio, nije ušao u župni stan, već me na stubama sreо i pitao: „Kako su te Barbanci primili? Da li ti nešto fali?“ Velik čovjek u malu i plemenitu pristupu. U Barbanu se pripremala proslava 270. obljetnice župne crkve (1971.). Biskup Nežić za tu je prigodu pripremio knjižicu o barbanskem kraju. Jedne nedjelje poslijepodne, bilo je vruće, čuo sam da netko ide od kuće do kuće dok sam ja u to vrijeme bio malo „u posjetu Abrahamu“. Kroz prozor sam ugledao biskupa Nežića. Tražio je neke zgodne položaje za fotografije za spomenutu knjižicu. Divan prizor! U to vrijeme pozvonio je na vratima. Velik čovjek!

U Barbanu, opet na pola stuba župnoga stana, nakon nekog rješenja sudca za prekršaje prema kojem ću ili u zatvor ili će me kazniti. Pitao me koliko treba platiti u zamjenu za zatvor. Izvadio je iz svoga novčanika potreban novac uz napomenu: „Ne možeš ovdje pravdu dokazati.“ Velik čovjek!

Drugi znak

Povodom sprovoda u Barbanu, u kući umjesto križa drugi znak kojemu nitko ne zna pravo ime. Na upit kako da nemaju križa, uslijedio je odgovor: „Mislili smo da to treba nositi na čelu povorke umjesto križa jer je plaćeno osiguranje za slučaj smrti preko socijalističkog saveza. Sutra ćemo poći po križ i staviti ga na grob.“ Pred crkvom se formira povorka, ali gužva na vratima crkve. Nosač tog znaka dođe do mene i pita: „Kamo ćemo staviti tega vraga?“ Pričam to biskupu Nežiću, a on će uz smijeh: „To će biti zapamćena propovijed.“ Blizak i velik čovjek! U kanonskoj vizitaciji obilazio je crkve i kapele, vredniji inventar crtežom skicirao. Na umu mi je posebno kapela sv. Pavla kod sela Želiski, ona u Šajinima. Iz Šajina išli smo pješice u Skitaču do groblja. Na povratku, umorni, sjeli smo u hla-

dovinu drena i ispričao mi je priču o medvjedu nakon zimskog sna. Gladan, legao je medvjed ispod drena u cvatu nadajući se da će tu najprije dobiti hranu. Medvjed se prevario. Drenjule kasno sazriju. Za sebe je biskup nadodao da je to njegova zadnja vizitacija jer da više ne može hodati. Skroman i velik čovjek!

U Barbanu čavrjanje prije svečanosti u sakristiji. U šali mi dobaci: „Tone, ne daj Stipetu (Cvitiću) ljepšu misnicu nego meni.“ Ja mu odgovorim na istoj valnoj duljini: „Vi ćete imati mitru, a Stipe neće.“ A on: „Tone, ne previše govoriti da ne bi jezik otekao.“ Blizak i velik čovjek!

Premještaj u Žminj

Kod premještaja iz Barbana u Žminj: „Ja ti mislim povjeriti župu Žminj. Velika je to župa, dobro uhodana uz marna župnika Marcela Krebelu.“ Ja sam mu odgovorio da se bojim hoću li moći održati takav tempo župe. A on: „Dobro, dobro. Dodí sutra u Poreč u 9 sati pa ćemo vidjeti što je najbolje.“ Ja dođem u Poreč 15 minuta prije 9 sati. A on: „Tone, zakasnio si, ja sam već potpisao dekret. Idemo sad malo prošetati u biskupijski vrt.“ Bilo je vrijeme trešnja. „Dodí ovamo na sjevernu stranu trešnje gdje još nisu dospjeli crvi“, reče biskup. Prijatelj i velik čovjek!

U Žminju se ispričavao za izgovor kod jednog nastupa jer mu je zubalo bilo na popravku. Ja sam mu ispričao priču o mladom svećeniku, o kratkoj i dugoj propovijedi (prvi slučaj: zaboravio zubalo; drugi slučaj: zabunom stavio zubalo domaćice). Slatko se nasmijao i utješen pozdravljajući otiašo. Veličina u jednostavnosti!

Prekidam nabranje koje bi moglo trajati jako dugo. Kamo vode „male“ pričice? Na sprovođu sam ja, uz još trojicu svećenika, spuštao njegovo tijelo u grob. Suza mi je spontano kanula na njegov ljes. (vlč. Antun Kurelović)

Hrvatski istarski preporoditelji

Božo Milanović (II. dio)

Početkom Prvoga svjetskog rata austrijske su vlasti u tadašnjoj istarskoj pokrajini zatvarale pojedince koji su zagovarali ujedinjenje s Kraljevinom Srbijom. Milanović svjedoči kako su i njegov otac i brat neosnovano bili prokazani te su i zatvoreni. U prosincu iste godine i on je sâm uhićen te je u pazinskom zatvoru proveo pedeset dana. Neko je vrijeme bio s ocem i bratom u istome zatvoru. Ondje je imao i određene privilegije: imao je zasebnu sobu, dopušteno mu je korištenje prostorije u kojoj je sudac preslušavao kažnjenike, a imao je i posebnu prehranu koju je sam i plaćao.

Zahvaljujući svojoj snalažljivosti, godine 1915. uspio je od propasti spasiti *Tiskovno društvo u Pazinu*, a iduće je godine postao i njegovim blagajnikom. S obzirom da je Dobrilin molitvenik bio rasprodan, Milanović odlučuje narodu Istre dati novo izdanje koje bi bilo prilagođeno novonastalim prilikama, pa je uz pomoć svećenika i pjesnika Jakova Cecinovića sastavio novi molitvenik – *K mladosti vječnoj!*

Pred kraj rata Milanović se namjeravao posvetiti izradi doktorske disertacije iz područja teologije, pri Augustineumu u Beču, pa se za pomoć obratio dr. Josipu Ujčiću, koji mu je u svibnju 1915. g. pomogao da odredi njezin naslov – *O pogreškama koje se po mišljenju sv. Tome Akvinskog protive ljubavi, usporedivši ih s onima o kojima raspravlja sv. Alfonz u moralci.* Naslov na latinskom glasi *De vitiis*

caritati oppositis ad mentem S. Thomae Aquinatis, collatis iis, quae S. Alfonsus in Theologia morali de eisdem tractat. Na studiju u Augustineum odlazi početkom 1918. godine. Do ljeta je dovršio disertaciju od

ukupno sedamdeset stranica na latinškome jeziku; Sveučilište ju je prihvatio i odobrilo 1. lipnja 1918. godine. Jedno od stajališta koje je u disertaciji zagovara, a u skladu s promišljanjem Tome Akvinskoga, jest ideja da je s moralne strane dopuštena pobuna koja za svrhu ima promjenu vlasti. To nije naišlo na odobravanje moralista u Monarhiji. No, kako je krajem rata ukinut Augustineum, Milanović ju nije uspio i obraniti.

Hrvatska nacionalna borba u Istri

Po završetku rata u Istru prodiru talijanski odredi. Tada započinje njegova dugogodišnja borba s talijanskim fašističkim neprijateljima, zahvaljujući kojоj će u više navrata biti zatvaran, premlaćivan te protjerivan. No, sve to nije spriječilo njegovu volju da pomogne hrvatsku nacionalnu borbu u Istri te da se zalaže za narodni jezik. Milanović tada dolazi na mjesto župnika u svojoj rodnoj Kringi. Jedna od prvih smicalica talijanskih okupatora u međuraču, koja je za cilj imala privlačenje lokalnoga hrvatskog stanovništva na talijansku stranu, bilo je dijeljenje hrane siromašnomete, izgladnjelom stanovništvu. Milanović je od strane vojne vlasti bio zadužen za nadgledanje podjele; no, kako je ta akcija proglašena političkom, podjela je obustavljena. Krajem 1918. te početkom 1919. g. politička se situacija u Istri smirila, stoga se Milanović

posvetio pročavanju Biblije, a krajem 1919. g. uspješno je položio „rigoroz“ iz toga područja. Te je godine u

starome župnom uredu u Kringi otvorio čitaonicu, a neke je đake poslao na gimnazijsko obrazovanje u Kr. SHS/ Jugoslaviju, primjerice, u Travnik. I kasnije je Milanović slao đake na daljnje obrazovanje, pa je tako, primjerice, budućega nadbiskupa Josipa Pavlišića nakon osnovne škole poslao u slovenski zavod *Alojzijevišće* u Goricu. S obzirom da je stanovništvo Istre nakon rata ostalo bez glasila, a ona iz Kr. SHS nisu stizala, Milanović je u rujnu 1919. g. bio jedan od inicijatora ponovnoga izdavanja *Pučkog prijatelja*, a jednom mješecno u listu je objavljivan prilog *Razumni Gospodar*. Urednikom *Pučkog prijatelja* postao je Malološinjanin Antun Belanić. Ova je akcija smetala fašistima, pa su provallili i oštetili pazinsku tiskaru gdje je taj list pripreman, no, to je sanirano, pa se njegovo izlaženje nastavilo. Ovakav razvoj situacije nije bio po volji fašistima, stoga su odlučili u potpunosti uništiti tiskaru, ne bi li onemogućili daljnje izlaženje lista. Tako su sredinom 1920. g. izazvali nerede, uništivši strojeve i namještaj. Neposredan povod napadu bio je članak o posjetu kralja Aleksandra Zagrebu i Ljubljani. S obzirom da nije bilo više moguće list izdavati u Istri, Milanović je odlučio njegovo tiskanje prebaciti u Trst gdje je bilo sjedište Političkoga društva *Edinost*. Tako je *Pučki Prijatelj* postao jedini hrvatski list koji je ondje u to vrijeme izlazio. Inače, urednikom lista

postao je hrvatski novinar Antun Ekar, a upravu je preuzeo Sečko Jop, predsjednik mlađenčkoga društva u Sv. Petru u Šumi, koji će 20-ih godina pristati uz fašiste te u zagrebačkome listu *Obzor* objaviti uvredljiv članak protiv Milanovića.

Talijanski fašisti napadaju hrvatske narodnjake i ustanove

Situacija u Istri pogoršala se potpisivanjem Rapaljskoga ugovora, kojim je Istra bila anektirana. Rapaljski ugovor potписан je 12. studenoga 1920. između Kr. Italije i Kr. SHS. Njime je riješeno tzv. *jadransko pitanje*, odnosno, utvrđene su poslijeratne granice na istočnoj obali Jadrana. Usljedila su česta nasilja nad domaćim, hrvatskim stanovništvom. «Fašisti, opskrbjeni oružjem i novcem», bilježi Milanović, «sa dopuštenjem talijanske vlade radili su u Istri što su htjeli. Dok su se u Italiji borili protiv komunista, u nas su napadali 'crnokošuljaši' hrvatske narodnjake i ustanove, a ni za najveće zločine nisu kažnjavani. Ako je tko formalno dospio nekoliko dana u zatvor, ispušten je bez sudske rasprave i kazne. Kad su se fašisti odlučili na zločin, dogovorili su se s karabinjerima, da ih ne bi smetali.» Nakon pola godine talijansko je stanovništvo organiziralo proslavu toga čina. Kako bi Hrvati reagirali na odgovarajući način, pokazujući svoje neslaganje ugovorom, Milanović je kupio više metara crnoga platna, od čega su napravljene zastave koje su na sam dan proslave izvješene na zidovima kuća i stablima «(...) od Sv. Petra u Šumi preko Kringe, Sv. Lovreča i dalje do mora.» Bio je to jasan izraz nezadovoljstva aneksijom i okrutnošću talijanskoga režima. Nakon provedenih izbora za rimski parlament u svibnju 1921. godine, za Milanovića su nastupili «najteži dani»; fašisti su ga tada pokušali istjerati iz njegova rodnoga mjesta i župe. Skupina fašista, koja se nastanila u susjedstvu župnoga stana, terorizirala je sve njegove posjetitelje. Milanovića su čak primorali da potpiše izjavu kako neće više čitati nijedne hrvatske ni slovenske novine, a ako to učini, protiv njega će biti poduzete oštре mjere. Milanović, naravno, na to nije pristao te je tražio da o tome razgovara s predsjednikom ili nekim od delegata pazinskoga fašija. Tjedan dana prije izbora, ne bi li ga maknuli iz mjesta, dvadeset pet fašista upalo je u župni stan, a pritom su uništili sve što su mogli, čak i župni arhiv te Milanovićeve osobne knjige, koje je tadašnji predsjednik fašija zapazio. Mlateći ga u više navrata, odveden je u Pulu, odakle je uspio poslati poruku dr. Wilfanu, predsjedniku političkoga društva *Edinost*. Nakon Wilfanova prosvjeda Vladu u Rimu, Milanović je pušten, no, morao se prisilno skloniti ne bi li vršio bilo kakav oblik propagande. Zaključujemo da je njegov utjecaj bio veoma snažan te ga se stoga talijanska strana s pravom bojala. U mjesecima koji su uslijedili, u više je navrata u njegovu župnome stanu izvršena premetačina, a on sâm doživljavao je stalne prijetnje. U Istri je tada na Milanovićev prijedlog osnovan pododbor društva *Edinost*, s obzirom da je to područje u potpunosti bilo zanemareno. Milanović je postao predsjednikom toga pododbara, čija je namjera bila okupiti istarske političke djelatnike katoličko-socijalne te narodno-liberalne orientacije. (*nastavlja se*)

Isus je uzašao na nebesa, sjedi o desnu Boga oca svemogućega

Iz Katekizma Katoličke Crkve

659 „Gospodin Isus, pošto im to reče, bude uzet na nebo i sjede zdesna Bogu” (*Mk 16,19*). Tijelo Kristovo proslavljen je već od uskrsnuća, kako dokazuju ona i vrhunaravna svojstva što ih on od tada uživa. Ali za četrdeset dana, dok on s učenicima prijateljski jede i pije i poučava ih o Kraljevstvu Božjem, njegova slava ostaje još zastrta pod prilikom obična čovještva. Zadnje ukazanje Isusovo završava konačnim ulaskom njegova čovještva u slavu Božju simboliziranu oblakom i nebom, gdje on otad sjedi o desnu Bogu. Na posve iznimanim i jedinstvenim način on će se ukazati Pavlu „kao nedonpošetu” (*1 Kor 15,8*) u posljednjem ukazanju koje će samoga Pavla učiniti apostolom.

660 Zastrt značaj slave Uskrsloga za to vrijeme nazire se u njegovoj otajstvenoj riječi Mariji Magdaleni: „Ne zadržavaj se sa mnom jer još ne užidoh Ocu, nego idi mojoj braći i javi im: Uzlazim Ocu svomu i Ocu vašemu, k Bogu svomu i Bogu vašemu“ (*Iv 20,17*). To ukazuje na razliku očitovanja između slave Krista uskrsloga i slave Krista uzvišenoga o desnu Ocu. Povijesni i ujedno transcedentni događaj Uzašača označuje prijelaz od jedne slave k drugoj.

661 Ova zadnja etapa ostaje tjesno sjedinjena s prvom, to jest sa silaskom s neba u Utjelovljenju. Samo onaj koji je „izšao od Oca“, može se „vratiti k Ocu“: Krist. „Nitko nije uzašao na nebo doli onaj koji siđe s neba“ (*Iv 3,13*). Prepušteno svojim naravnim silama, čovještvo nema pristupa u „dom Oca“ (*Iv 14,2*), u život i sreću Božju. Samo je Krist mogao otvoriti taj pristup čovjeku i dati mu nadu da ćemo „kao udovi njegova Tijela biti s njime u istoj slavi gdje je on, naša Glava i prvijenac.“

662 „A ja kad budem uzdignut sa zemlje, sve će privući k sebi (*Iv 12,32*). Uzdignuće na Križ označuje i njegovo uzdignuće u Uzašaču na nebo. Ono je ovomu početak. Isus Krist, jedini Svećenik novoga i vječnoga Saveza, „ne uđe u rukotvorenu svetinju (...), nego u samo nebo, da se sada pojavi pred licem Božjim za nas“ (*Heb 9,24*). U nebu Krist trajno vrši svoje svećeništvo; „zato i može trajno spašavati one koji po njemu pristupaju k Bogu – uvijek živ da se za njih zauzme.“ (*Heb 7,25*). Kao „Veliki svećenik budućih dobara“ (*Heb 9,11*), on je središte i glavni vršitelj bogoslužja kojim se časti Otac nebeski.

663 Krist sada sjedi o desnu Ocu: „Pod desnom Očevom razumijevamo slavu im čast Božanstva, gdje je onaj koji je prije svih vjekova postojao kao Sin Božji, kao Bog i istobitan Ocu, tjelesno sjeo nakon što se utjelovio i njegovo tijelo bilo proslavljen.“

664 Sjesti o desnu Ocu znači početak kraljevstva Mesijina, ispunjenje viđenja proroka Danijela u pogledu Sina čovječjega: „Njemu bi predana čast, vlast i kraljevstvo, da mu služe svi narodi, plemena i jezici. Vlast njegova, vlast je vječna, nikada neće proći, kraljevstvo njegovo neće propasti“ (*Dn 7,14*). Od toga časa, apostoli su postali svjedocima „Kraljevstva kojemu neće biti kraja“.

668 „Ta Krist zato umrije i oživje da Gospodar bude i mrtvima i živima“ (*Rim 14,9*). Uzašaće Kristovo na Nebo znači sudjelovanje njegova čovještva u moći i slavi samoga Boga. Isus Krist jest Gospodin: posjeduje svu moć na nebesima i na zemlji. On je „iznad svakog vrhovništva i vlasti i moći i gospodstva“ jer Otac „mu sve podloži pod noge“ (*Ef 1,20-22*). Krist je gospodar svemira i povijesti. U njemu povijest čovjeka kao i sve stvoreno nalazi svoju „rekapitulaciju“, svoje nadnaravno dovršenje.

669 Kao Gospodin, Krist je Glava Crkve koja je njegovo Tijelo. Uzdignut u nebo i proslavljen, ispunivši tako potpuno svoje poslanje, on ostaje na zemlji u svojoj Crkvi. Otkupljenje je izvor vlasti koju Krist, snagom Duha Svetoga, vrši nad Crkvom. „Kraljevstvo Kristovo već je otajstveno prisutno u Crkvi“, koja je „klica i početak toga Kraljevstva na zemlji“. (Pripremio: BiB)

Pastoralno djelovanje biskupa Dragutina Nežića (II. DIO)

O pastoralnom djelovanju biskupa Dragutina Nežića predavanje je svećenicima na njihovu mjesecnom susretu održao mons. Ivan Milovan, biskup u miru. Predavanje je održano u Pazinskom kolegiju 24. travnja 2017.

Biskup Nežić i Pazinsko sjemenište

Kad je biskup Nežić 24. studenoga 1947. kasno navečer stigao vlakom u Pazin, došao je u Sjemenište i tu se, prema uputi nuncija Hurleya, nastanio. Tu će on u zapadnom dijelu zgrade, u neko-liko soba, urediti sebi smještaj gdje će ostati tijekom 20 godina, do svoga preseljenja u Poreč, koje će se dogoditi prema naputku kasnijeg pronunciјa Cagne 1967. godine. Ova zgrada, koja je građena pred sam početak I. svjetskog rata kao đački dom polaznika Hrvatske gimnazije u Pazinu, zgrada koja je bila san Dobrile, Mahnića i istarskih hrvatskih narodnjaka, ostala je između dvaju ratova najprije prazna, a kasnije je bila u njoj talijanska škola. Umješnošću mons. Milanovića zgrada je 1945. predana Crkvi za sjemenište. U novootvoreno hrvatsko sjemenište došli su hrvatski sjemeništarci iz dotadašnjih sjemeništa u Kopru i Poreču te nešto krčkih sjemeništaraca iz Maloga Lošinja. Ovo će sjemenište u Pazinu tih poratnih godina primati đake iz Istre, Rijeke, iz Senja i Krka, ali i Slovence, Kosovare, nekih godina također iz BiH-a i iz Splitske metropolije. Kad je 1955. vlast na 10 godina zatvorila Riječku bogosloviju, ona je preseljena ovamo. Sadašnji drugi kat sav je bio rezerviran za bogoslove. Došla je tada ovamo čak velika skupina bogoslova iz Splita (i ondje je bilo zatvoreno Sjemenište). U jednom malom Pazinu našli su se i profesori i sve drugo potrebno za rad Visoke teološke škole. Bila je to velika hrabrost i umješnost biskupa Nežića i drugih biskupa ove metropolije te njihovih suradnika. Vjerojatno je i ovo sjemenište višekratno bilo u opasnosti od zatvaranja (govorilo se o tom nakon krvave krizme u Lanišću, pa kasnije 1952./53.). Ipak, opstalo se, život Crkve nije stao, budući nosioci života Crkve normalno su se školovali, biskupije su dobivale nove svećenike. Ali prilike su bile doista vrlo teške: neimaština, prijetnje velikim porezima, čak pljenidbe/dražbe, politički pritisci. Mons. Milanović djełomice je bio kao gromobran prema vlastima. Ali i sama prisutnost biskupa Nežića u Sjemeništu onih godina te svakodnevno komuniciranjem

je s poglavarama Sjemeništa, međusobno savjetovanje i pomaganje – bili su od ve-like važnosti za Zavod, može se reći, čak, providenosni. Biskup je izbliza pratio život Sjemeništa, osobno je poznavao sve bogoslove (predavao nam je dogmatske predmete) i dosta nas osobno promatrao. Kao bivši duhovnik bogoslova, imao je iskustva u odgoju (sjećanja: biskup iza pomaknute zavjese na prozoru promatra našu igru na dvorištu). U nekim će slučajevima ta biskupova stalna prisutnost, možda djełomice i uplitanje u kompetencije poglavara – postati opterećenje i Sveta će Stolica tada, u novim, mirnijim postkoncilskim vremenima, tražiti biskupovo preseljenje u Poreč. Dok, međutim, biskup Nežić ovdje obitavao, u Sjemeništu u Pazinu doista je bilo središte crkvenoga života i djelovanja za Istru. Ali i kasnije će ova zgrada (evo još i danas) biti mjesto najpogodnije za okupljanje svećenika i raznih skupina laika iz cijele naše biskupije. Ovdje će biskup, osobito u vremenu poslije Koncila, organizirati razna teološko-pastoralna predavanja za svećenike. On će po naputku koncilskih dokumenata osnovati i razna biskupijska vijeća, iako je često bilo upitno njihovo vrednovanje i stvarna suradnja s klerom. Bio je naviknut na staro, volio je staro i znao u šali reći da želi umrijeti "u staroj vjeri".

Uspostava novih župa, uređenje vlasništva župnih kuća i crkava

Već sam spomenuo da je biskup Nežić po naravi bio čovjek uređa, istraživanja, pisanja, više čovjek knjige, a manje susretanja s ljudima. Ipak, kao pastir Biskupije trudio se pratiti, ohrabrivati i podržavati dobre inicijative svećenika pastoralaca i radovao se svemu dobrome. Treba mu odati priznanje da je u određenom povijesnom trenutku razvoja društva (širenja gradova) bio u nekom smislu vizionar, osobito kad se radilo o osnivanju novih župa, posebno u Puli i Labinu. U tom smislu najprije je dotadašnje kapelanie Juršiće (1951.) i Sv. Matej-Cere (1952.) učinio samostalnim župama. U vremenu kad se Gornji Labin, uslijed slijeganja terena zbog rudnika, tresao te je postojala bojazan da će se i župna crkva urušiti (početkom 1960-ih),

biskup osniva novu župu, Donji Labin: crkva je ondje već postojala, trebalo je samo kupiti jednu kuću da se župnik ondje može nastaniti. Kasnije je osnovana i treća labinska župa, Marcilnica koja, nažalost, zbog raznih razloga, nikad nije u punom smislu zaživjela. Konačno je 1974. osnovana i još jedna nova župa, Rabac. Sve to ne bi bilo moguće bez ondašnjeg župnika, velikog graditelja, Ivana M. Žufića. Ipak, grad Pula, kao najveći istarski grad, grad vojske i mnoštva doseljenih inovjeraca, bio je u tom smislu najveći izazov. Na dotadašnjem prostoru grada 1945. godine postojale su tri župe (Katedrala, Sv. Antun i Sv. Josip). Katedrala, u ratu jako stradala, pa samo donekle od saveznika sanirana, bila je nakon toga čak skladište kukuruza. Trebalo je mnogo truda da se privede pravoj svrsi i prva poratna misa u njoj bila je tek 1951. Grad Pula osobito se 1960-ih i 1970-ih naglo širio prema jugu, istoku i sjeveru. Velika je stvar postignuta kad su vlasti, nakon mnogih političkih igara i pritisaka, ali i mnogo inzistiranja s crkvene strane, dotadašnju Vojnu/Mornaričku crkvu 1965. predali na upravljanje Crkvi. Ta je crkva postala središte novoosnovane župe. Zamjenom velikog crkvenog zemljишta Pragrande, ali i uz pomoć njemačkog Caritasa, na Vidikovcu je 1968. dobiven velik teren za gradnju novog župnog Pastoralnog centra sv. Pavla (na početku se čak mislilo da to bude sjedište biskupa. Planirana je ondje još izgradnja velike crkve.). Godine 1974. osnovana je nova župa u prigradskom naselju Veli Vrh. Neki planovi nisu ostvareni: svojevremeni pokušaj osnivanja nove pulske župe u Ulici Bruna Kosa kod bolnice (zato je kasnije za to područje osnovana Župa sv. Ivana); biskup Nežić čak je planirao osnivanje nove župe za sela Smoljanci i Krmed (područje Svetvinčenta i Bala); predviđajući širenje rudnika Tupljak i novo doseljavanje ljudi, biskup je dao izgraditi novu župnu kuću u Tupljaku (znamo, rudnik se uskoro ugasio). Vrlo važno za župe bilo je i sređivanje pravnog statusa župnih kuća u mnogim župama. Te su župne kuće, naime, od svoje gradnje (50 ili 100 godina ranije) bile upisane kao vlasništvo "del comune" (općinsko i župno vlasništvo nije se odvajalo), pa – iako su te

kuće od početka bile namijenjene za stanovanje župnika – nove su vlasti u nekim slučajevima upisale zgradu kao vlasništvo Općine i stavile u nju svoje stanare (Krnica), a u drugima uselili brojne stanare tako da je za župnika jedva bilo mjesta u kući (Raša, Sv. Lovreč kod Poreča, Fažana), vojnici su boravili u župnim kućama (Šterna, Premantura). Trebalo je mnogo truda vještih pravnika (Marčac, Merlić, sam biskup Nežić) da se kuće sačuvaju kao župna imovina. Velike pravne bitke vodile su se i oko porečke bazilike (zbog jednog malo napuknutog stupa zabranjeno je bilo obavljanje bogoslužja od 1955. do 1958.), kao i oko samostana u Pazinu i Sv. Franje u Puli. Prema novim su potrebama tada preuređeni i dekanati: ukinuti su dotadašnji Oprtaljski, Motovunski i Kršanski dekanat, a župe su pripojene susjednim većim cjelinama, zadržavši ipak u nazivima dekanata i naziv "Oprtalski" i "Kanfanarski", zbog povijesnih razloga. Teško da je moguće izmislitи neku bolju organizaciju pastoralna na našem području.

Župne misije, redovnici, redovnice

Veliki pastoralni genij sv. Franjo Paulski u 17. st. izmislio je novo sredstvo za buđenje i oživljavanje tadašnjeg pozaspalog kršćanstva – osmodnevne župne misije. Taj se način budenja i jačanje vjere potom proširio Europom. U Istri su prije II. svjetskog rata dosta rijetko održavane takve misije. Zauzetiji su se župnici ipak upuštali u prihvaćanje napora organizacija misija. Smatralo se da bi ih u župi trebalo održavati barem svakih 10 godina. Nakon traumatična i bolna iskustva rata, poletan i mlađi svećenik Miroslav Bulešić bio je planirao župne misije za Badernu. Nije ih održao, bio je najesen 1945. premješten u Kanfanar, ali već u korizmi 1946. održat će se misijski program u toj župi, čak na tri mjesta i s velikim uspjehom. Po dolasku biskupa Nežića u Istru, neki će se svećenici (malo bolji govornici) već sredinom 1950-ih godina sami organizirati za držanje župnih misija po više župa srednje Istre (Kalac, Sloković, Orbanić, o. Benko Tulić). Isusovac o. Bulat 1960. održat će duhovne vježbe i tečaj za vođenje misija za desetak naših svećenika, koji će tada redom (uglavnom po dvojica) održati vrlo mnogo župnih misija po velikom dijelu Biskupije. Biskup Nežić to je podržavao, radovao se te na zaključak misija obično i sam dolazio. U Dnevniku veselo zapisuje: „Misijska zarudjela zora.“ Bilo je to veliko sredstvo oživljavanja vjere. Sjećamo se kako je kasnije godinama – vrlo uspješno – radi održavanja župnih misija u Istru dolazio nezaboravni o. Zvjezdan Linić. Kasnije će polako doći novi pokreti i molitvene zajednice, posjećivanje duhovnih središta (Tabor i dr.), brojna hodočašća. Ali i danas ostaju župne misije (ili višednevne duhovne obnove) kao važno sredstvo evangelizacije.

Red je da ovdje svakako barem spomenemo ono što je biskup Nežić učinio na planu redovništva. Velika je njegova zamisao, ali i ostvarenje, bila uspostava ženskog Karmela u Juršićima, duhovne oaze za našu biskupiju. Karmel je ipak opstao samo 12 godina, nakon čega su se sestre povukle u Kloštar Ivanić i Šarengrad. Ušlo je, međutim, u Karmel nekoliko sestara Istranki. A ostala je kod njih trajna želja i molitvena nakana – povratak u Istru. Također, zamisao, ali i ostvarenje biskupa Nežića, bilo je i osnivanje nove ženske redovničke Družbe „Župskih sestara“ u Pazinskim Novakima, sa svrhom njihove prisutnosti na župama te, u suradnji sa župnicima, katehiziranja i rada sa ženskom mladeži. Družba je osnovana 1966., sestre su djelovale Sv. Lovreču Labinskem, Sv. Petru u Šumi i Poreču, danas samo u Pazinskim Novakima. Što se tiče brige za redovnice, biskup Nežić također se jako radovao godišnjem ljetnom okupljanju u ovoj zgradi (Kolegiju) – redovnica s područja Istre, ali i mnoštva onih Istranki koje su nakon rata ostale živjeti po samostanima u Italiji i Francuskoj. Susreti su se održali u nekoliko navrata.

Zaključak

Prisjetili smo se nekih vidova pastoralnog djelovanja biskupa Nežića. Iako nije bio izrazit pastoralac nego više čovjek uređa, pisana, povijesti, arhiva, kulture, on je poticao, pratio i podržavao pastoralne inicijative u Biskupiji, a bilo ih je mnogo i vrlo vrijednih. Čak se nekih danas s nostalgijom sjećamo. Ali "svako vrijeme nosi svoje breme"! Zahvalni smo mons. Nežiću za njegovo služenje ovoj mjesnoj Crkvi tijekom dugih i teških 36 godina. Danas smo u nekim novim vremenima, s mnogim pogodnostima, ali i pred velikim izazovima. Neka nam Gospodin pomogne da, poslušni Duhu, vidimo i učinimo ono što je najpotrebnije za djelo Božje u našem narodu.

U Puli započelo 10. Biblijsko bdjenje

U nedjelju, 21. svibnja 2017., u pulskoj crkvi sv. Franje Asiškog, svečanom svetom misom započelo je jubilarno deseto Biblijsko bdjenje ususret blagdanu Duhova. I ove će godine oko 250 čitača i čitačica proglašavati Božju riječ, svatko pola sata, tijekom pet dana i noći, te će se Sveti Pismo tako čitati „od korica do korica“.

Neki čitači sudjeluju po prvi puta, a mnogi su redoviti sudionici već više godina. Kao i prethodnih godina, u čitanje Biblije uključeni su vjernici iz svih pulskih župa, mnogi od njih ujedno su uključeni u razne pokrete, zajednice i molitvene skupine u krilu Crkve. Ovo duhovno događanje ima i ekumenički značaj, jer u njemu od početka svake godine sudjeluju i pojedini pripadnici Srpske Pravoslavne Crkve i Makedonske Pravoslavne Crkve. Nedjeljno misno slavlje početka čitanja Svetoga Pisma predvodio je gvardijan Samostana sv. Franje o. Đuro Vuradin, a glazbeno je animirala skupina „Pjevači sv. Franje“. Večernju nedjeljnu misu predvodio je o. Nikica Batista, iz istog samostana, a za glazbu se pobrinula Grupa „Oton“. Sljedećih dana Biblijskoga bdjenja sveta misa u crkvi Sv. Franje slavi se svakoga dana u 19 sati. U ponедjeljak, 22. svibnja, misu je predslavio o. Bernardin Filinić iz pulske župe sv. Ivana Krstitelja, a u utorak će predslaviti duhovnik pulskog Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ vlč. Josip Kolega, dok će pjevanje predvoditi skupina bogoslova tog Sjemeništa. U srijedu svetu misu predslavlji vlč. Joško Listeš, župnik pulske župe Krista Spasitelja, a pjevanje predvodi zbor župe Gospe od mora. U četvrtak, na blagdan Uzašašća Gospodinova, misu će predslaviti biskup u miru mons. Ivan Milovan, glazbeno sudjeluje Grupa „Oton“. Bdjenje završava u petak, 26. svibnja, svečanim misnim slavljem u 19 sati, a predslavitelj je p. Rozo Palić, župnik Svetišta sv. Josipa u Trstu i utemeljitelj Bratstva Trojedine Ljubavi, a glazbeno će animirati slavljenički tim „Gorući plam“, također iz Trsta. Ovo jedinstveno iskustvo proglašavanja Božje riječi cijelog Svetoga pisma poniklo je u župi Navještenja BDM u Velikoj Gorici 2001. godine i odande se prenosi u druge sredine u Hrvatskoj i šire. Inicijator tog događanja u Puli, Ivan Dino Bedrina, kao jednu od vrijednosti tog programa ističe kako se u njegovoj realizaciji bolje upoznavaju i povezuju angažirani katolički laici iz osam pulskih župa te postaju svjesniji svoje uloge i svojih mogućnosti kršćanskoga svjedočenja na razini grada. Čitači u zapisima svojih svjedočanstava izražavaju duboku radost koja se događa u srcu čovjeka kada s vjerom čita Božju riječ: on se tada susreće s Gospodinom. Čitači pritom u svom iskustvu iskazuju stav i osjećaje zahvaljivanja i slavljenja Boga, impresionirani su ljepotom, snagom i dubinom Božje riječi. Ona je živa i ima snagu mijenjati nas i naše živote ... Bilo je dosta slučajeva gdje čitači u svojim svjedočanstvima iznose kako su u ulomku koji su čitali dobili odgovor na neko njihovo konkretno pitanje, situaciju ili problem u tom trenutku života. Osobito je zanimljivo vidjeti kako su i djeca otvorena Božjoj riječi i s radošću je čitaju, a iznimno su dojmljivi i primjeri kada, u tom sakralnom prostoru crkve i oltara, Sveti Pismo zajedno obiteljski čitaju roditelji s djecom. Sve su to vrijednosti ovoga iskustva čašćenja Božje riječi, istaknuo je Bedrina. (G.K.)

97. obljetnica rođenja bl. Bulešića obilježena biskupijskim susretom ministranata

**U subotu, 13. svibnja 2017.,
97. obljetnica rođenja bl.
Miroslava Bulešića u njegovu
je rodom selu Čabrunići
obilježena biskupijskim
susretom ministranata.**

Misno slavlje ispred kapelice koja je, nedaleko rodne kuće, njemu u čast podignuta nakon beatifikacije, predvodio je pročelnik dijecezanskog Vijeća za duhovna zvanja, ministrante i pastoral mladih vљ. Rikard Lekaj, uz koncelebraciju više svećenika. Misnom je slavlju uz mnoštvo štovatelja Blaženika naznačio i načelnik Općine Svetvinčenat Dalibor Macan. Okupilo se šezdesetak ministranata koji su došli u pratinji svećenika, vjeroućitelja i roditelja. Komentirajući ulomak Evanđelja o Dobrom Pastiru vљ. Lekaj naglasio

je da nam Dobri Pastir, Isus Krist, treba biti uzor u svakidašnjem življenju, kao što je to bio i bl. Miroslav Bulešiću. Potkrijepio je to primjerima iz njegove župničke prakse, podsjetivši kako je odbio ponudu tadašnjeg biskupa da se skloni u Italiju na sigurno, već je radije, unatoč ratnim opasnostima, ostao u Baderni sa svojim župljanim. Svoj je zemaljski život skončao, znamo, žrtvujući ga za vjeru u Boga i vjernost Crkvi. Iako Bog danas od nas ne traži žrtvu života, ljubavlju, pažnjom i pomaganjem bližnjemu u potrebi suočiličujemo se Dobrom Pastiru, zaključio je vљ. Lekaj.

Druženje uz prigodnu okrepnu i vitešku predstavu

Po završetku misnoga slavlja uslijedilo je druženje uz prigodnu okrepnu koju su osigurali mještani sela, a bila je i mogućnost

za posjet rođnoj kući Blaženika te susret s Blaženikovim najmlađim bratom Josipom Bulešićem, koji uvijek rado prima hodočasnike. Zatim su se ministranti zaputili prema Svetvinčentu gdje im je u župnoj crkvi Navještenja Marijina vљ. Lekaj održao kratko izlaganje o Blaženiku te su pored groba izmoljene Litanije bl. Bulešiću. Uslijedio je ophod iza oltara gdje se čuva Blaženikova reverenda, okrvavljeni jastuk i ulomak zida s njegovom krvlju. Organizatori su za kraj susreta djeci pripremili iznenadjenje, vitešku predstavu u svetvinčentskom srednjovjekovnom kaštelu Grimani – Morosini, znakovite i poučne tematike borbe između dobra i zla, prilagođene životnoj situaciji djeteta u današnjim okolnostima. (www.ppb.hr)

Predstavljena knjiga „Kiparstvo u Istri 2 – od 14. do 18. stoljeća“

Predstavljanje knjige „Kiparstvo 2: od 14. do 18. stoljeća – Scultura 2: dal XIV al XVIII secolo“ autora Predraga Markovića, Ivana Matejčića i Damira Tulića održano je u četvrtak, 18. svibnja 2017., u dvorani Biskupije u kompleksu Eufrazijane u Poreču pred brojnom publikom. Riječ je o drugoj knjizi iz kolajne edicija pod nazivom „Umjetnička baština istarske Crkve – Il patrimonio artistico della chiesa Istriana“.

Nakladnik je knjige IKA – Istarska kulturna agencija, dok su sunakladnici Porečka i Pulaska biskupija, Istarska županija, Arheološki muzej Istre i Josip Turčinović d.o.o. Knjiga je finansirana sredstvima nakladnika te regije Veneto. Prva knjiga iz iste serije izašla je prije dvije godine, a obrađivala je temu kiparstva u Istri od 4. do 13. stoljeća. Na početku svečanoga predstavljanja okupljene su pozdravili ravnateljica IKA-e Aleksandra Vinkerlić, pročelnik županijskog Upravnog odjela za kulturu Vladimir Torbica, uime domaćina, Grada Poreča, zamjenica gradonačelnika Nadia Štifanić Dobrilović, porečki pulski biskup mons. Dražen Kutleša te župan Valter Flego. „Ponosan sam jer ovakve knjige svjedoče koliko smo bogati vezano za kulturnu i povijesnu baštinu, a riječ je vrijednim knjigama koje će se sačuvati za sve buduće generacije“, rekao je

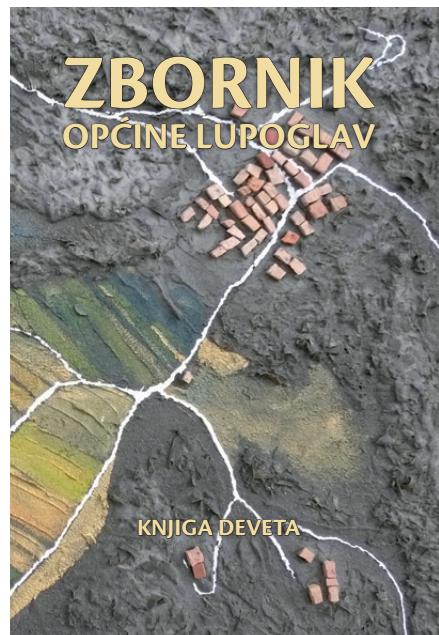
župan Flego. Dodao je i kako su svjesni činjenice da živimo u digitalno doba te će se poduzeti i sljedeći koraci kako bi se ovakvoj publikaciji omogućio pristup svim ljudima, i u drugim zemljama, u digitalnoj formi. Kako je na predstavljanju rekao akademik dr.sc. Radoslav Tomić, riječ je o drugom svesku od 6 i više planiranih u kojima će biti obrađeno kiparstvo, slikarstvo i arhitektura istarskih crkava tijekom povijesti. Tomić je rekao kako je u knjizi prof. dr. Predrag Marković, s Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, obradio gotičko kiparstvo iz razdoblja 14. i 15. stoljeća, prof. Ivan Matejčić (ujedno i urednik cijele zbirke) pisao je poglavlje o renesansnom kiparstvu, a najpoznejniji je dio, onaj o baroknom kiparstvu, obradio doc. dr. Damir Tulić s Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci. Dodao je kako su autori tekstova ove knjige priznati povjesničari umjetnosti koji su velik dio svojih istraživanja posvetili upravo povijesti umjetnosti Istre, o čemu su objavili desetke znanstvenih radova. U ovoj su knjizi brojne umjetnине inovativno interpretirane, izmijenjene su datacije, otkrivana su nova imena autora, a nekoliko je vrijednih kipova i reljefa prvi put objavljeno. Zbog toga ova monografija ima vrijednost znanstvenoga rada, a zbog stila i razumljivosti tekstova te njihova odabira pristupačna je i najširoj publici. Autor je fotografija Ivo Puniš, a grafičko oblikovanje potpisuje Studio Sonda. Knjiga ima 402

stranice, s tri poglavlja uvoda i katalogom od 127 kipova ili kiparskih cjelina (oltari, poliptisi). Svi su tekstovi predvedeni i na talijanski jezik. Čitavim projektom rukovodili izdavačko vijeće u kojem su predstavnici istarske Crkve (biskup Dražen Kutleša, biskupijski kancelar Sergije Jelenić), Županije (župan Valter Flego, pročelnik županijskog odjela za kulturu Vladimir Torbica), direktor Arheološkog muzeja Istre Darko Komšić i urednik serije Ivan Matejčić. Izdavanje treće knjige, naslovljene „Slikarstvo od 5. do 15. stoljeća“, predviđeno je za 18 mjeseci. (porestina.info)

NOVO U KNJIŽARAMA “JOSIP TURČINOVIC” d.o.o. PAZIN

“Nakon dvadeset tri godine postojanja Općine Lupoglav, ona samostalno i uspješno funkcioniра, u okvirima svojih mogućnosti, pokušavajući u sve većoj mjeri pomoći i biti na usluzi svim našim mještanima. Kao rezultat rada i zalaganja te pomoći naših dobrih i vjernih prijatelja, pred vama je 9. izdanje Zbornika Općine Lupoglav.” - riječi su to Franka Baxe, načelnika Općine Lupoglav kojim nas on uvodi u Zbornik općine Lupoglav, deveta knjiga po redu. U spomenutom zborniku čitatelj će tako pronaći mnoge zanimljive teme, kako iz prošlosti Lupoglava i Lupoglavštine, tako i iz područja jezika, govora, obrazovanja i drugih. Naći ćemo zanimljive priloge o stanovništvu, matičnim knjigama iz pera dobrih poznavatelja prilika kraja o kome pišu. U ovoj broju Zbornika svoje mjesto našli su tekstovi Jakova Jelinčića, Josipa Šiklića, Samante Paronić, Marije Ribarić, Miroslava i Slavena Bertoše, te dodatak kojeg su uredile Eda Uljanić i Dorijana Paladin. Za čitatelje koji žele upoznavati povijest i baštinu zavičaja to je štivo koje preporučujemo. (David Ivić).

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVIĆA"

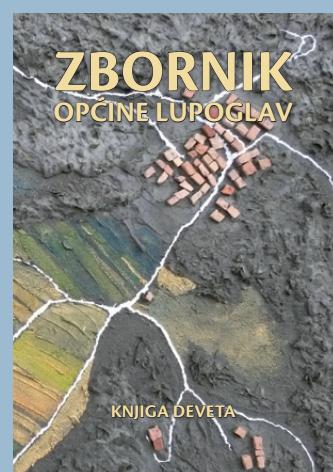
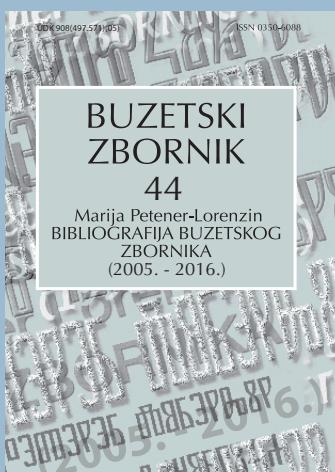
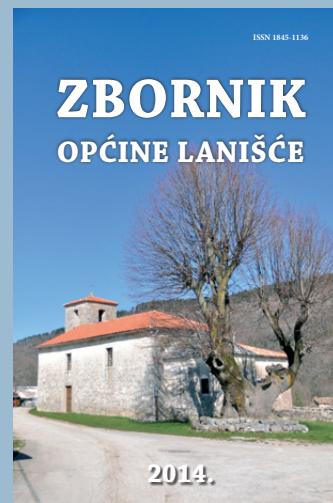
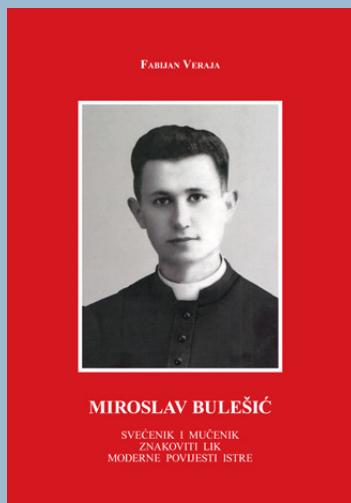
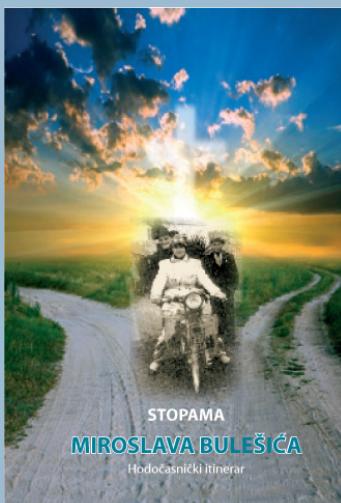
Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082

PULA, Dančeov trg 1, tel. 052/216 498

POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

KAP ZA DOBAR DAN

- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:30

SUSRET S IZVOROM

- komentar nedjeljnog Evangeliјa
- nedjeljom u 8:30

Jurja Dobrile 6, Pazin - tel: 052/ 88 77 11
www.radioistra.hr